

DIAKONIA

2/2017

Mistä diakoniassa ei keskustella?

Kristitty ei voi olla rasisti

Saako diakonia riittävät resurssit?

Ei jeesustelua, vaan hyvää arkea

2 • 2017

sisältö

3 Pääkirjoitus
Diakoniaa uudistava diakonia

4 Kristitty ei voi
olla rasisti

6 Diakonia luo mahdollisuuksia
– auttamistyön uusia tulkintoja

9 Muuttuva sielunhoito
ja hengellisyys

12 Miten keskustella kunnioittavasti
vaikeista asioista

14 Yhteinen rukous
voimavarana työssä

16 Joko diakoniassa puhutaan
uskontodialogista?

18 Niin itsestään selvää,
ettei sitä huomaa

20 Heikko henkilöstösuunnittelu
vähentää diakonian virkoja

22 Henkilöstökehitys kiinni ajassa

24 Avun tarve kasvaa:
Saako diakonia riittävät resurssit?

26 Villi ja vallaton työaika
seurakuntatyössä

28 Diakoniatyön sokea piste

30 Menninkäinen
Kirkon töissä ei puhuta uskosta

32 Kuulutko jo ”sisäpiiriin”?

34 Ei jeesustelua, vaan hyvää arkea
– diakonia toimittajan näkökulmasta

36 Minä olin koditon

38 Diakoniatyöntekijät ja poliitikot
kohtasivat kuntavaali-illassa

40 Henttiset
Asioita, joista vaietaan

42 Diakoniatyö rakenne-
muutoksen jälkeen

45 Mitä on diakonia tänään?

46 Palvelevan puhelimen puhelin-
numerot muuttuivat

48 Yhteinen keittiö
– diakoniatyön uudet tuulet

50 25 vuotta Mieskaveritoimintaa

52 Työharjoittelussa
Puerto de la Cruzissa

54 Kirjat

56 Hartaus
Kiertelystä kohtaamiseen

Diakoniaa uudistava diakonia

Helsingin diakonissalaitoksen 150-vuotista taivalta juhlistettiin maaliskuussa muun muassa julkistamalla **Jyrki Paaskosken** historian-tutkimus *Ihmisen arvo – Helsingin diakonissalaitos 150 vuotta*. Teos on merkittävä lisä suomalaisen diakonian historian varsin kunniakkaseseen tutkimusperinteeseen. Paaskoski ei kaihda nostamasta esiin myös itse diakonian historian vähemmän kunniakkaita vaiheita. Tällaisia ovat esimerkiksi HDL:n diakonianäyn katoaminen ja sen toiminta seurakuntadiakonian kehittämisen jarrumiehenä. Tutkija sukeltaa esimerkiksi lähteiden syvyyksiin ja nostaa sieltä tinkimättömästi myös epäkoh-tia esiin.

Sote-uudistukseen liittyen kirkon piirissä toimivat palvelujentuottajat

joutuvat miettimään ja uudistamaan toimintansa painopisteitä ja yhteistyörakenteita. Samalla ne joutuvat miettimään ja uudistamaan suhdetaan sekä omaan diakoniseen arvo-pohjaansa että seurakuntien diakoniseen toimintaan. HDL:n historia osoittaa, että molempien suhteen voi ajautua sivuraiteelle. Voidaan hukata sekä diakonianäky että näky omasta tehtävästä Kristuksen kirkon asian edistäjänä. Toisaalta se osoittaa, että korjausliikkeet ovat myös mahdollisia.

Diakonissalaitoksen juhlassa puhui myös **Patrik Hagman**. Hän esitti puheenvuorossaan – liittyen vietettävään reformaation merkkivuoteen – että diakonissalaitokset palauttivat 1800-luvulla luterilaiseen kirkkoon sen diakonisen puolen.

Diakonia pelasti luterilaisuuden tuolloin täydelliseltä intellektualisoi-tumiselta. Hagman totesi, että edelleenkin diakonia toimii kirkossamme vastapainona kaikille niille suuntauksille, jotka uhkaavat supistaa uskon kysymykseksi oikeasta ja väärästä. ”Diakonian osaksi näyttää jälleen jäävän kirkon pelastaminen sielunsa menettämiseltä loputtomissa väitte-lyissä uskon oikeasta tulkinnasta.”

Kirkon uudistumista ajaa ja ilmentää sen diakoninen uudistuminen. On kuitenkin samalla myös tarpeen ajatella, että toisinaan diakoniaa tarvitaan pelastamaan diakonia. Mihin Kristuksen antama esimerkki kutsuu kirkkoa tänään?

Kalle Kuusimäki

kalle.kuusimaki@evl.fi

Titu Kontuniemi

2/2017

JULKAISIJA Diakonia ry, Kirkon diakonia ja sielunhoito, Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiö, Kirkkopalvelut, Suomen Merimieskirkko, Espoon Diakoniasäätiö, Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö, Martinus-säätiö. HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA Tiina Laine KUSTANTAJA Kotimaa Oy TOIMITUSKUNTA Pekka Asikainen, Kari Latvus, Heini Lekander, Mikko Malkavaara, Irene Nummela, Marko Pasma, Sari Peltonen, Terttu Pohjolainen, Seppo Sulkko TOIMITUS PL 210, 00131 Helsinki PÄÄTOIMITTAJA Kalle Kuusimäki, p. 050 501 2901 TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ Raili Suviranta: ext-raili.suviranta@evl.fi TAITTO JA KUVANKÄSITTELY Kotimaa Oy TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET Perry Johansson, p. 040 734 4015, perry.johansson@ekumenia.fi TILAUSHINTA kotimaahan 45 €/vuosikerta, ulkomaille 50 €/vuosikerta, opiskelijahinta 18 €. Osoitetietoja voidaan luovuttaa kaupallisille ilmoittajille. KANSI Antti Sepponen LEHTI ILMESTYY 4 kertaa vuodessa. Numero 3/2017 ilmestyy 12.10.2017. Lehden teemana on Tulevaisuuden osaaminen diakoniatyössä ISSN 0355-8797 ILMOITUSHINNAT nelivärisenä 1,30 €/pmm. Ilmoitushintoihin lisätään arvonnalisävero 24 %. ILMOITUSMYynti Pirjo Teva, p. 040 680 4057, pirjo.teva@kotimaa.fi ILMOITUSTEN VASTAANOTTO JA VALMISTUS ilmoitusmyynti@kotimaa.fi

 KOTIMAA

Kristitty ei voi olla rasisti

"Suomeen tultuani sain kommentteja: 'Miksi musta mies puhuu rasismista Suomessa? Mikset mene takaisin Afrikkaan, jossa on ihan tarpeeksi ongelmia?' Mutta työni täällä on vielä kesken. Tutkimukseni pohjalta minulla on vielä paljon tehtävää", sanoo väitöskirjan antirasistisesta kasvatuksesta tehnyt Aminkeng Alemanji.

Jos ei Suomi kelpaa, voit kiivetä takaisin puuhusi!

Mustia suomalaisia ei ole olemassa.

Olen kristitty enkä siten voi olla rasisti.

En ole rasisti, minulla on musta ystävä.

Näitä neljää näkökulmaa **Amin-keng Alemanji** hyödynsi Helsingin yliopiston käyttäytymistieteelliseen tiedekuntaan tekemässään väitöskirjassa, jossa hän tutki antirasistista kasvatusta Suomessa.

Alemanji kritisoi nykytilannetta, jossa antirasistista kasvatusta antavat lähinnä kansalaisjärjestöt.

"Ruotsissa antirasismi on jo valtaamassa alaa osana kouluopetusta. Suomessakin tämä asia pitäisi ottaa vakavasti. Koulu luo pohjan näiden kysymysten käsittelylle, rasismin tunnistamiselle ja asenteiden muuttamiselle."

Antirasistisen kasvatuksen täytyy läpäistä kaikki koulutustasot päivä-

kodista yliopistoon, Alemanji painottaa.

"Jokaisella tasolla täytyy miettiä, millaista rasistinen käytös on, sillä se on kaikkialla erilaista. Asenteet siirtyvät yleensä vanhempien kautta, joten myös lasten kasvatukseen kotona on kiinnitettävä huomiota."

Onko vika mamussa vai ympärillä

Yhteiskunnan antama kasvatusta Aminkeng Alemanjin mukaan tärkeää, koska se luo normin sille, millainen käytös on hyväksyttyä.

Millainen on suomalainen tänään ja mitä on suomalaisuus? Miten katsoimme ja kuvaamme erilaisia ihmisiä? Mikä on normaalia ja tavallista.

"Maahanmuuttajia on yhä enemmän. Tavoitteena on, että he oppivat kielen ja suomalaiset tavat. Moni vä-

syy ja uhriutuu kokiessaan itsensä aina ongelmaksi. Meidän täytyy kysyä, onko ongelma maahanmuuttajissa vai siinä, miten heitä kohdellaan."

Alemanji ottaa esimerkiksi median ja kirjojen tavan kuvata afrikkalaisia. Afrikkaa katsotaan yhä kuin yhtenä suurena maana eikä mantereena, jonka sisällä on lukuisia erilaisia maita, kulttuureita ja elinolosuhteita.

"Lapset leikkivät leijonien ja elefanttien kanssa... Afrikka ei ole yksi tarina, vaan siihen kuuluu monenlaisia osia, tarinoita, identiteettejä ja todellisuuksia."

Rasismi ei liity ensisijaisesti yksilöihin, Alemanji esittää. Valtarakenteet mahdollistavat rasismin ja antavat yksilöille välineet, vallan ja tahdon uhriuttaa "toiset", joita pidetään vähempiarvoisina.

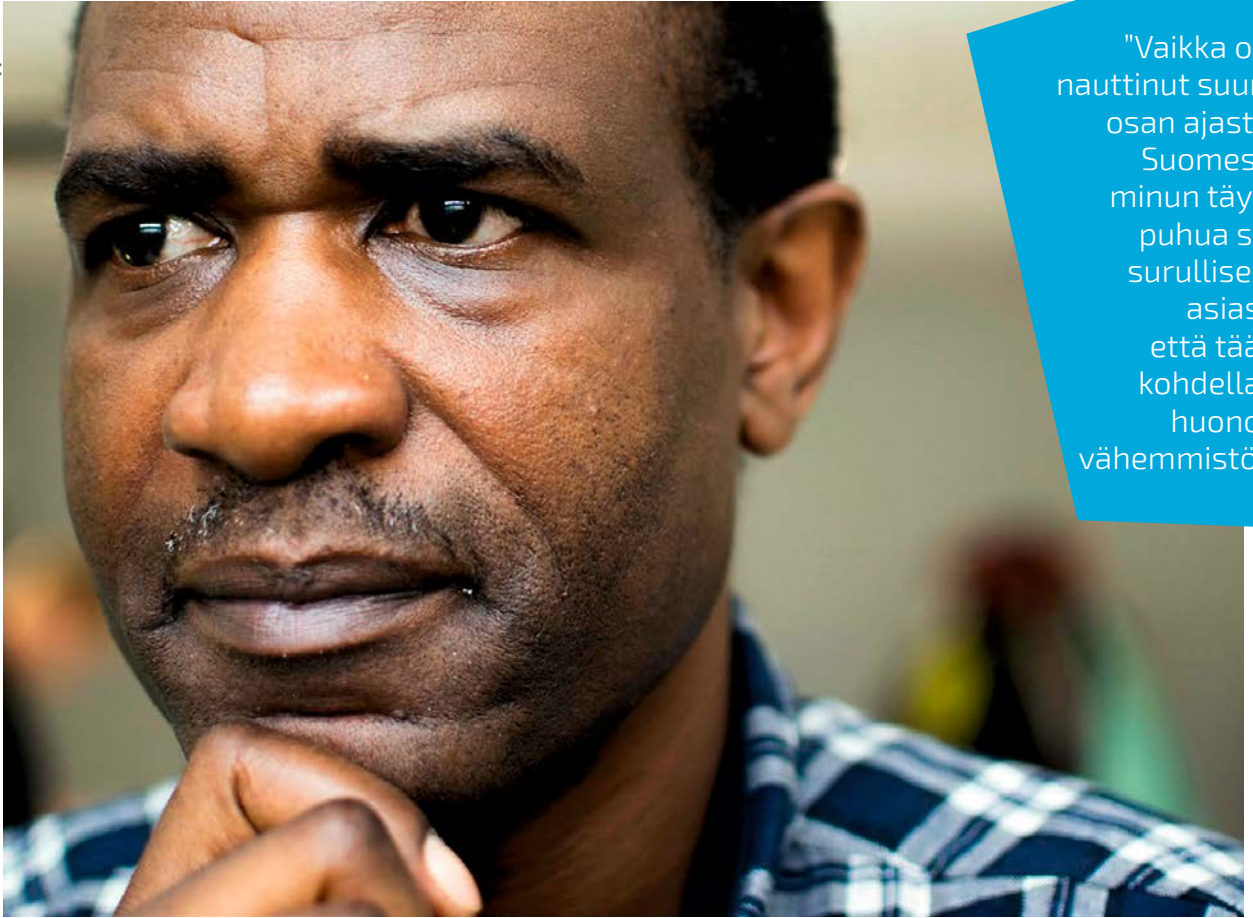
Huonoa käytöstä ei saa hyväksyä

Yhdeksän Suomessa vietetyn vuoden jälkeen kamerunilaistaustainen Aminkeng Alemanji ei ole huomannut kovin suurta muutosta parempaan kantasuomalaisten asenteissa.

"Rasismia kohdistuu joka päivä moniin ihmisiin. Keskustelu rasistien kanssa ei johda yleensä mihinkään. Kun joku hullu häiritsee minua marketissa ja kutsuu hulluksi, en ole yhtään parempi, jos vastaan samalla tavalla."

Suomeen tullessaan Alemanji luuli, että rasismi on täällä normaalia. Hän ei taistellut vastaan vaan hyväk-

"Vaikka olen nauttinut suuren osan ajastani Suomessa, minun täytyy puhua siitä surullisesta asiasta, että täällä kohdellaan huonosti vähemmistöjä."

"Suomella on aina rakas paikka sydämessäni. Tämä mahtava maa on antanut minulle paljon. Täällä ovat kotini ja lapseni", kiittää Aminkeng Alemanji.

syi sen kuuluvan kulttuuriin. Asialle ei voisi tehdä mitään.

"Opin kieltäytymään tästä normista. Rasismia vastaan on tehtävä työtä aktiivisesti. Sitä ei saa hyväksyä osaksi kulttuuria. Tämä on taistelu, jossa jokainen meistä voi vaikuttaa."

"En usko, että koko sotaa voidaan voittaa meidän elinaikanamme, mutta meidän täytyy tehdä parhaamme. Jos elefanttia työntää joka päivä kymmenen senttiä, se on siirtynyt jonain päivänä metrin."

Rasismi on Raamatun vastaista

Miten kristinusko vaikuttaa rasismiin Suomessa?

"On tärkeää, että kirkko toimii tämän asian suhteen, puhuu ja keskustelee aiheesta. Se saa ihmisiä ymmärtämään, mistä tasa-arvossa on kysymys. Kirkko ei voi olla neutraali tällaisen asian suhteen."

"Kirkon täytyy julistaa, niin kuin Raamattu saarnaa, että me kaikki olemme samanlaisia ja samanarvoisia ihmisiä ja meidän pitää rakastaa lähimmäistä niin kuin itseä. Jokaisen kristityn täytyy kysyä itseltään, teemmekö niin kuin Raamattu kehottaa", Aminkeng Alemanji vastaa.

Luterilainen kirkko voisi toimia tässä asiassa enemmänkin, luoda antirasistisia ohjelmia ja projekteja.

"Kirkko on vahva vaikuttaja, joka voi muuttaa suomalaisten asenteita

niin että he tajuavat, ettei rasismi ole hyväksyttävää. Kirkko ei saa väistää vastuutaan rasismien vastaisessa toiminnassa ja kasvatuksessa."

Alemanjin tutkimuksessa oleva ajatus "olen kristitty enkä voi olla rasisti" on puoluejohtaja **Timo Soinilta**.

"Soini käyttää sanontaa kätkeäkseen sen häpeällisen rasismien, mitä on hänen puolueensa sisällä. Moni kristitty nä itseään pitävä on silti rasisti."

"Kristittynä oleminen ei tee kenestäkään täydellistä. Se tarkoittaa kuitenkin sitä, että meidän pitää opetella käyttäytymään kuin Jeesus. Meidän on yritettävä olla hyviä ja tehtävä työtä hyvän puolesta."

Janne Villa

Diakonian kriittinen kysymys on, olemmeko toimillamme tuottamassa kokemuksia marginaalista vai mahdollistamassa kokemuksia osallisuudesta.

Diakonia luo mahdollisuuksia

– auttamistyön uusia tulkintoja

Diakonia on yksi kirkon ja kaikkien kristittyjen perustehtävistä, jossa lähtökohtana on kaikkein huonoimmassa asemassa olevien ihmisten hädän ja kärsimyksen kohtaaminen sekä oikeuksien puolustaminen. Diakonian olemukseen kuuluu jatkuva muutos, koska yhteiskunta ja olosuhteet muuttuvat ja yksilö itsessään muuttuu.

Diakonian ytimessä on ollut aina ajassa eläminen – muutos ja sen mahdollisuutena kokemuksellisen ja teoreettisen tiedon yhdistäminen erilaisiksi käytännöiksi.

Taaksepäin katsottuna diakonian vahvin kehittyminen on tapahtunut erilaisissa yhteiskunnallisissa murroksissa, joissa on uskallettu kyseenalaistaa vanhoja käytäntöjä ja luoda uutta. Tämän vuoksi diakonia, kyseenalaistaessaan omia työtapojaan ja käytäntöjään, on omillaan ja toteuttaa sille luonteenomaista tehtäväänsä. Diakonian muutostyön luonne koskee siis sekä yksilöä että yhteisöjä sekä usein niitä vallitsevia olosuhteita, joissa ihmiset elävät.

Näin ei kuitenkaan kovin usein ole. Diakonialle tarjolla oleva rooli on usein ylläpitäjän ja säilyttäjän tehtävä. Köyhien ja uloslyötyjen ihmisten ensisijaisuus kaikessa, mitä diakoniassa tehdään, ei välttämättä purkautu muutokseksi. Ottaessamme vastaan ihmisen ahdistuksen ja

hädän vastaanamme akuuttiin hätään, mutta emme tule vastanneeksi haasteeseen muutoksesta. Toiminnan rakenteet, jossa diakoniaa tehdään, ovat usein muutostyön kannalta haasteelliset. Johtamiselle, kehittämiselle ja arvioinnille tämä asettaa vaatimuksia.

Diakonian ydin on osallisuuden vahvistamisessa

Diakonian haaste on ihmisyyden ja elämän puolustamisessa ja siinä, miten jokaisella ihmisellä täytyy olla oikeus edellytyksiin ja mahdollisuuksiin osallistua. Osallisuuden vahvistamisen tulee olla diakonian ydinkysymys. Kun annamme välitöntä apua, ihmisen oikeudet osallisuuteen eivät välttämättä toteudu, vaan diakoniaa on tarkasteltava edellytyksiä luovana ja oikeuksia puolustavana työnä. Diakonian itselleen asettaman kriittisen kysymyk-

sen tulisi olla, olemmeko toimillamme tuottamassa kokemuksia marginaalista vai mahdollistamassa kokemuksia osallisuudesta.

Yhä vakavammat yhteiskunnalliset ilmiöt ja tapahtumat olivat Vantaan diakonian uuden strategian lähtökohtana. Epäoikeudenmukaisuuden lisääntyminen, yksinäisyys, huoltosuhteen muutos ja radikalisoituminen ovat ilmiöitä, jotka haastavat diakoniaa tarkistamaan suuntaansa.

Yhtenä esimerkkinä on Vantaan diakonian strategian kehittämisprosessi, jossa strategia luotiin yhdessä kaikkien Vantaan diakoniatyöntekijöiden kanssa. Strategiaprosessin aikana loimme yhteisiä suuntia sitoutuen samalla sekä johtajat että luottamushenkilöt.

Diakonia on ihmisoikeustyötä

Vantaan diakonian toiminta-ajatukseksi on ollut kehittää diakoniaa kohtaavan ja osallisuutta vahvistavan, ihmisoikeusperusteisen työn suuntaan. Strategian muutostavoite on ollut luoda tulevaisuudessa toimintaympäristön mukaisia rakenteita ja toimenpiteitä, jossa ihmisten

mahdollisuudet erilaisiin arkisiin toimintoihin voivat vahvistua. Lähökohdan tulee olla se, että kaikenlaiset ihmiset ovat mukana yhteiskunnassa ja heidän arkisilla toimillaan on sijansa. Diakoniassa tulee kriittisesti tarkastella niitä toimenpiteitä, jotka itsessään marginalisoivat ihmisiä.

Vantaan diakonian tulevaisuuden rakenne pyrkii vahvistamaan sekä alueellista, yhteisölähtöistä työtä että akuutin kriisin kohtaamista. Lisäksi tuleva strategia linjaa kiertotalouteen liittyvät toimenpiteet, joista keskeisimpänä meillä on Yhteinen pöytä. Sen tehtävänä on kehittää yhteistyössä Vantaan kaupungin ja vantaalaisten kansalaisjärjestöjen kanssa uusia toiminnan tapoja kansalaistoiminnan kentälle.

Apua ja tukea - akuuttien kriisien kohtaaminen on yksi keskeinen osa

diakoniaa. Kehittäessämme ja tutkiessamme päivystystyön käytäntöjä huomasimme, että diakoniatyön asiakkaat ovat eriarvoisessa asemassa seurakunnasta riippuen ja palvelu ei ole tasalaatuista. Työote sekä resurssit määrittelevät viime kädessä sen, miten asiakasta palvellaan. Olemme aloittamassa kehittämisprosessia, jossa tulevaisuudessa yhdistämme Vantaalla asiakastyötä kahteen eri palvelupisteeseen Itä- ja Länsi-Vantaalle. Tavoitteena on työskentelytapojen uudistumisen sekä asiakastyön tasalaatuisuuden lisäksi asiakastyön palvelun profilointi akuutiksi kriisitöksi sekä palveluohjaukseksi.

Tavoitteena verkostoituva diakonia

Yhteisölähtöisen diakonian tavoitteena on synnyttää prosesseja, joissa

verkostoitumalla alueen eri toimijoiden kanssa voidaan luoda uusia rakenteita ja alustoja. Näissä ihmiset voivat kiinnittyä pienempiin yhteisöihin, joissa keskinäinen apu ja tuki ovat olemassa luontaisten verkostojen kautta. Toimijuuden ja osallisuuden vahvistuminen on nähtävä prosessina, jossa tarvitaan ammattilaisia, jotka hakeutuvat verkostoihin, luovat yhdessä muiden kanssa yhteisiä tavoitteita, voimaannuttavat ja vahvistavat erilaisia toimijoita. He vievät prosesseja eteenpäin, työnohjaavat, valmentavat ja kaiken tämän keskellä kohtaavat sekä yksittäisiä ihmisiä että ryhmiä. Tässä keskeisenä toimintana on Cable-yhteisövalmennusten toteuttaminen.

Tavoitteena oli työn kehittämisen prosessi, jossa jokaisella diakoniatyöntekijällä oli mahdollisuus arvioidaan ja kriittiseen kehittämiseen. Osallisuus-teema oli mukana sekä strategian kehittämisen eri vaiheissa että sen lopputulemana.

Huomasimme, että osallisuuden tulee koskettaa sekä työntekijöitä että niitä ihmisiä, joiden kanssa teemme työtä.

Kaiken työn tavoitteena edellä mainituissa toimenpiteissä on yhä vahvemmin verkostoituva diakonia, joka toimii niissä paikoissa, joissa kohdataan, ja puolustaa köyhimpien ihmisten mahdollisuuksia olla mukana yhteiskunnassa. Tehtävämme on vahvistaa iloa sekä tunnetta siitä, että jokainen kuuluu tähän yhteiskuntaan. Näitä kysymyksiä emme ratkaise muutoin kuin olemalla mukana luomassa eläviä paikallisyhteisöjä, joissa monenlaiset vuorovaikutussuhteet ja yhdessä tekeminen, jakaminen ja kokeminen voivat vahvistua.

Katri Valve

diakonia- ja yhteiskuntatyösihteeri
Vantaan seurakunnat

Märjut Hentunen

Muuttuva sielunhoito ja hengellisyys

Sielunhoito Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa (jatkossa: kirkko) on muuttunut voimakkaasti viime vuosikymmeninä. Keskeinen kehityslinja liittyy sielunhoidon hengelliseen tehtävään.

Nykyään sielunhoidon tavoite ja tehtävä ymmärretään julistuksen ja hengellisen auttamisen sijaan terapeuttisen auttamisen viitekehyksessä. Sielunhoito ja sen kehitys koskevat myös diakoniatyöntekijöitä ja heidän työtään. Pappien ja diakonien sekä muiden hengellistä työtä tekevien keskuudessa, kirkon piirissä ylipääntään, kuuluu toisinaan kyselevää keskustelua siitä, mitä sielunhoito oikeastaan on. Yksi syy kyselemiseen on ainakin osin hämärä hengellisyyden merkitys ja rooli vallalla olevassa sielunhoitokäsityksessä.

Muuttuva ja muuttunut sielunhoito

Nykyiseen tilaan johtanut sielunhoidon muutos alkoi 1960-luvulla, jolloin alettiin kiinnittää sekä yhteiskunnan että kirkon puolella huomiota sielunhoidon käytäntöihin. Kehittyvä terveydenhoitojärjestelmä alkoi

edellyttää lääketieteellisesti ja psykologisesti riittävän päteviä käytäntöjä myös kirkon työntekijöiltä. Niin sanottu vanhaluterilainen, julistukseen perustunut tai pietistinen hengellistä parantumista painottanut sielunhoito eivät kelvanneet käytännöiksi moderneissa sairaaloissa. Kirkossa vastattiin kehittämällä sairaalapatoreiden koulutusta.

Merkittävä sielunhoidon kouluttaja **Niilo Syväne** pyrki edistämään sielunhoitoa yhdistämällä vanhaluterilaisen ja pietistisen sielunhoidonkäsitteksen. Johtavaksi malliksi nousi kuitenkin **Irja Kilpeläisen** Suomeen tuoma ja tulkitsema lähimmäiskeskeinen sielunhoito. Lähimmäiskeskeisessä mallissa hoitavana elementtinä ei ollut julistuksen tai henkilökohtaisen ohjauksen avulla välitetty Jumalan sana vaan autettavan hädän ymmärtävä kuunteleminen ja taakojen kantaminen. Tähän perustuva

käsitys on edelleen kirkossa vallalla, joskin niin sanottu pastoraalipsykologinen sielunhoidon tutkimus on pyrkinyt täydentämään käsitystä hengellisyyden asemasta sielunhoidossa.

Lähimmäiskeskeinen sielunhoito on ollut valtava muutos aiempiin perinteisiin. Ennen 60-luvun käännettä kirkon sielunhoito oli ennen kaikkea henkilökohtaista sananjulistusta häädässä olevalle. Tätä kutsutaan vanha-

luterilaiseksi sielunhoidoksi. Siinä auttavaksi elementiksi ymmärrettiin siis Jumalan sana ja sen välittäminen julistuksen keinoin. Lähimmäiskeskeinen nousi yhtäältä yhteiskunnallisesta vaatimuksesta, kuten edellä todettiin, mutta toisaalta sen ponttime- na oli aito kokemus siitä, että ikään kuin ylhäältä alas suuntautunut julistus ei kohdannut todellisessa hädässä olevaa ja tämän avun tarvetta.

Uusi ymmärrys sielunhoidon hengellisestä tehtävästä

Julistukseen perustuvan auttamisen ”toimimattomuus” saattaa nyt modernina aikana elävälle tuntua itseltään selvältä, mutta vanhaluterilaisen mallin puolustukseksi on todettava, että sen juuret ovat sekä modernia psykologiaa että valistusta edeltävässä ajassa, jossa maailma ymmärrettiin Jumalan ja Saatanan kamppailukenttänä. Psykkinen hätä oli myös hengellistä hätää eli mielen tuska ymmärrettiin laajasti syntiin kytkeytyvänä ja siitä johtuvana asiana. Tässä valossa on ymmärrettävää, että todellinen apu oli Kristuksen sovitus-työn julistaminen ja siten autettavan saattaminen jälleen evankeliumin valoon ja Jumalan lasten iloon.

Pietistinen uskonperinne painotti julistuksen ja Jumala-keskeisyyden sijaan ihmistä ja tämän tilannekohtaista avuntarvetta. Pietistisessä sielunhoidossa oli siis lähimmäiskeskeiselle auttamiselle leimallinen dialogisuuden elementti, mutta ero näiden mallien välillä on kuitenkin merkittävä, koska sielunhoidon perimmäinen tehtävä tai ainakin sen toteutuminen ymmärrettiin ratkaisevasti eritavalla. Pietistisessä sielunhoidossa autetuksi tuleminen ymmärrettiin tapahtuvan uskon vahvistumisena sekä henkilökohtaisena parannuksena ja pyhittymisenä. Sielunhoidon päämäärä ymmärrettiin siis hengellisenä asiana samoin kuin vanhaluterilaisessa mallissa, mutta toisin kuin lä-

Reformaation perusajatus oli kaikkien kristittyjen vapauttaminen hengellisiksi toimijoiksi.

himmäiskeskeisessä, jossa sielunhoidollinen auttaminen ymmärrettiin terapeuttisesti.

Ennen 60-luvun lähimmäiskeskeisen sielunhoidon myötä tapahtunutta terapeuttista käännettä vallalla olleet sielunhoidon mallit vaikuttavat kirkossa edelleen, mutta ne on siivottu pois sielunhoidosta. Vanhaluterilaisen sielunhoidon julistukseen perustuvan käsityksen voi ajatella jatkuvan yleis-seurakunnallisessa saarna- ja kasvatustyössä. Pietistinen malli elää vahvana, mutta on eriytetty hengellisen ohjauksen käsitteen alle, jossa sen paikka tietystä mielessä luontevasti onkin.

Pastoraalipsykologinen tulkinta sielunhoidosta

Tällä hetkellä kirkossa vallalla olevasta sielunhoidosta on siis siivottu ai- nekset, joissa sielunhoidon tehtävän ymmärretään toteutuvan julistuksen tai hengellisen ohjaamisen kautta. Kilpeläinen ymmärsi terapeuttisen sielunhoidollisen auttamisen hengellisenä tehtävänä ja evankeliumin välittämisenä, mutta se ei hänen mukaansa edellyttänyt Jumalaan tai hengellisyyteen liittyvistä asioista puhumista. Toisinaan puhdas terapeuttinen auttaminen on tietysti paikallaan. Esimerkiksi syvän surun tai toivotoman sosiaalisen hädän keskellä autettavan tuskan sanoittaminen hengellisenä asiana ja tähän hengellisen avun tarjoaminen ei ole auttavaa.

Yhdyn siinä mielessä terapeuttiseen linjaan, että ajattelen sielunhoidon perimmäisen tehtävän olevan aina hädässä ja tuskassa olevan lähimmäisen vilpitön auttaminen eikä sananjulistuksen tehtävä tai mikään

muukaan tavoite. Terapeuttinen käänne on ollut sielunhoidon käytännöille ja ylipäätään koko kirkolle positiivinen asia. Puhtaaksiviljeltynä ajatus kirkon hengellisen tehtävän toteutumisesta sielunhoidossa yksin terapeuttisena auttamisena ei kuiten-

kaan ole ongelmaton näkemys.

1980-luvulla alkanut pastoraalipsykologinen tutkimus, jolle kirkossa vallalla oleva sielunhoitokäsitys perustuu, pyrkii ratkaisemaan psyykkisen auttamisen ja hengellisyyden suhteen ongelman sillä, että ihmisen psyykkinen

autetuksi tuleminen ymmärretään myös hengellisenä autetuksi tulemisena. Viimeaikaisessa suomalaisessa sielunhoitoa koskevassa keskustelussa ja tutkimuksessa on korostunut näkemys, jossa hengellinen jumalasuhte nähdään psykologisena kysymyksenä. Kääntäen tämä merkitsee juuri sitä, että psyykkinen autetuksi tuleminen on myös jumalasuhdetta hoitavaa. Tällaiseen kysymyksenasetteluun perustuva tutkimus on sinänsä tutkimusfilosofisesti oikein ja mielekästä, mutta sen ulottaminen koskemaan kirkon koko sielunhoidon teoriaa ja tulkintaa on ongelmallista.

Sielunhoidon hämärtynyt hengellinen tehtävä

Kirkon traditiossa Jumala ja usko eivät ole ainoastaan eivätkä lähtökohteisesti ihmiselle pelkkä psykologinen kysymys. Luterilaisessa teologiassa on läpi sen historian, Lutherin teologiasta alkaen ja kaikissa sen eri sielunhoitoperinteissä painottunut käsitys, että Jumalan pelastava työ Kristuksessa on se, joka lopulta on sielunhoidollisesti auttavaa. Evankeliumin välittäminen hädässä olevalle on siten teologisesti sielunhoidon varsinainen tehtävä, vaikka se, miten evankeliumin ajatellaan tulevan välityksi, onkin ymmärretty eri tavoin eri sielunhoitoperinteissä myös ennen 60-luvulla alkanutta kehitystä.

Sellainen pastoraalipsykologinen tulkinta, jossa sanotaan sielunhoidon käytännöksi riittävän psyykkisiin asioihin keskittymisen ja että ihminen tulee tällä tavoin väistämättä myös hengellisesti autetuksi, kuitenkin osittain hämärtaa sielunhoidon teologisen lähtökohdan. Tällä on ainakin kolme sielunhoitoon liittyvää vaikutusta, jotka koskevat myös diakoniatyöntekijöiden harjoittamaa sielunhoitoa ja heidän työnkuvaansa. Ensimmäinen vaikutus on ilmeinen. Psyykki-

seen auttamiseen keskittyvä sielunhoito uhkaa laiminlyödä, paitsi ylipäättään hengellisen todellisuuden, myös autettavan omat hengelliset tarpeet. Toiseksi sielunhoitaja jää ilman välineitä ymmärtää tehtävänsä hengellinen ulottuvuus ja sen toteutumisen käytännössä.

Kolmas vallalla olevan sielunhoitokäsityksen hengellisyyteen liittyvä ongelma ei ole aivan ilmeinen eikä siihen käsittäkseni ole vielä kiinnitetty huomiota. Puheen Jumalasta puuttuminen sielunhoidosta saattaa tuottaa sen, että jumalapuheesta tyhjennetty tila kuitenkin täyttyy hengellisillä aineksilla. Tämä voi mahdollistaa autettavan kokemusten ”hengellisen hegemonisoinnin” eli toimintakulttuurin, jossa sielunhoitaja tulkitsee autettavan kokemukset hengellisessä viitekehityksessä ilman, että autettava itse kutsuttaisiin sanoittamaan hätänsä hengellistä ulottuvuutta ja että niistä keskusteltaisiin. Autettavaa ei siis tunnustettaisi hengellisenä subjektina. Näin reformaation juhluvuonna on mielekästä todeta, että tämä sotisi kiinnostavalla tavalla myös reformaation yhtä perimmäistä ajatusta vastaan, joka oli kaikkien kristittyjen vapauttaminen hengellisiksi toimijoiksi.

Isto Peltomäki

pastori, tohtorikoulutettava

Miten keskustella kunnioittavasti vaikeista asioista

Aikaamme leimaavat monet ihmisiä poteroihin ajavat kiistat. Niistä ajankohtaisimpia ovat avioliittolain muutos ja turvapaikanhakijoihin liittyvät kysymykset. Molemmat herättävät paljon tunteita ja keskustelua.

Väittelyhenkisessä, monologisessa keskustelussa keskustelijat pitävät vuorollaan puheenvuoroja yrittäessään vakuuttaa vastapuolta omasta näkökulmastaan. Tällainen usein vain vahvistaa rintamalinjoja eikä auta ymmärtämään kokemuksia ja ajatuksia linjojen takana. Kirkossa on kirkolliskokouksen aloitteesta kehitetty aineistoa dialogista, kunnioittavaa keskustelua varten.

Dialogisuudessa pyritään avoimuuteen ja myötätuntoon

Dialogisuudella tarkoitetaan sellaista tapaa keskustella, jolle on ominaista avoin vuorovaikutus ja molemminpuolinen myötätunto. Se on vastavuoroisessa suhteessa tapahtuvaa kommunikointia. Molemmat osapuolet ottavat toisensa huomioon, vastaavat toisilleen ja sovittautuvat toinen toistensa olemiseen. Dialogisuudessa pyritään aktiivisesti ymmärtämään toista.

Dialogisuudessa tavoitellaan sellaista tapaa puhua, jota toinen ihminen haluaa kuunnella sekä sellaista tapaa kuunnella, että toinen ihminen haluaa puhua. Toista ihmistä ja hä-

nen kertomaansa kunnioitetaan silloinkin, kun itse ollaan eri mieltä.

Dialogisuuteen sisältyy ajatus, että kukaan ei omista totuutta. Dialogiin liittyy pyrkimys ymmärtää yhdessä ja etsiä totuutta yhdessä. Dialogi ei edellytä ajatusten tai lähtökohtien samankaltaisuutta, vaan yksilöllisyyden ja erilaisuuden kunnioittamista.

Tavoitteet ja periaatteet

Kunnioittavan keskustelun tavoitteena on päästä dialogisuuden avulla ymmärtämään toisten erilaisuutta kuuntelemalla heidän henkilökohtaisia kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Jokaisella on oma tarinansa kerrottavanaan.

Keskustelujen tavoitteena on auttaa osapuolia hahmottamaan, mistä asioista olemme samaa mieltä ja minkä kaiken koemme eri tavalla. Tavoitteena ei ole muuttaa itseä, toisia tai kenenkään mielipidettä, vaan lisätä ymmärrystä ja mahdollistaa rauhaa.

Keskustelujen periaatteita ovat toisen ihmisen ja hänen mielipiteidensä kunnioittamisen lisäksi kuuntelun ja luottamuksen rakentamisen periaatteet. Keskustelijat sitoutuvat huolehtimaan toistensa turvallisuudesta kai-

killä tasoilla, esimerkiksi pidättäytymään loukkaamisesta. Tärkeitä ovat myös tunteiden huomioon ottamisen ja myötätunnon periaatteet. Myötätunto on juuri sitä, mistä Jeesus antaa omassa elämässään esimerkin.

Lisäksi yhteinen rukouselämä on tärkeä osa keskustelua. Keskustelijoiden tulee tietoisesti kantaa vastuuta siitä, että yhdessä rakennetaan turvallista hengellistä yhteisöä. Siellä olemme sisaria ja veljiä, tovereita ja tuttavuuksia: kaikki haavoittuvia ja eri tavoin haavoittuneita, kaikki auttajia ja autettavia, ihmisiä.

Heli Pruuki

Kirkon kasvatusta ja perheasiat

Tehi Paananen

Kymmenen ohjetta kunnioittavaan keskusteluun osallistujalle

- Pyri näkemään toiset keskustelijat keskustelutovereinasi ja matkakumppaneinasi, vaikka tiedät olevasi monien kanssa eri mieltä joistain asioista. Asennoidu dialogiseen prosessiin kuin matkaan, jota yhdessä teette.
- Oleta lähtökohtaisesti, että kaikki keskustelijat ovat vilpittömiä ja heillä on pohjimmiltaan hyvä tarkoitus, silloinkin kun ajattelet heidän olevan väärässä. Kuuntele tarkasti erityisesti ihmisten taustoja ja perusteluita omille kannoilleen.
- Tee täsmentäviä kysymyksiä, vaikka mielesi tekisi lopettaa kuunteleminen. Anna toiselle tarpeeksi aikaa ja tilaa ajatella ja vastata. Vaikka et pitäisi toisen vastauksista, kysy lisää hänen perusteluistaan ja kokemuksistaan.
- Jos keskustelu tai jonkun keskustelijan sanavalinnat nostattavat sinussa isoja vaikeita tunteita, koeta rauhoittaa itseäsi. Hengittele. Tunteet ovat normaali reaktio ja sallittuja, mutta ne voivat myös nousta omasta taakastasi ja perustua tässä tilanteessa väärinymmärrykseen. Tarkista, oletko ymmärtänyt toisen sanat oikein vai onko välillänne väärinymmärrystä ja olettamuksia. Ole kärsivällinen, kiirettä ei ole. Panosta selkeyteen ja vuorovaikutuksen laatuun.
- Jos koet jonkun keskustelijan sanat haavoittavina tai loukkaavina, kerro siitä hänelle ja muille. Käytä minä-kieltä, jolla kerrot omasta kokemuksestasi ilman hyökkäämistä toista vastaan. Sano mieluummin ”minua sattuu” tai ”minusta tuntuu loukkaavalta” kuin ”sinä satutat” tai ”sinä loukkaat”. Muuten saatatte joutua puolustautumisasemiin, joista on hyvin vaikeaa kuunnella toista ja ymmärtää paremmin.
- Kerro omista kokemuksistasi ja kokemuste-
si vaikutuksesta itseesi niin tunnetasolla kuin muuten elämässäsi. Älä kuitenkaan kohdistavihaasi, tuskaasi ja syytöstä toisiin keskustelijoihin. Vastaavasti tue ja kannattele toisia, kun he yrittävät kertoa jotakin vaikealta tuntuvaa, vaikka sitä olisikin vaikeaa kuunnella.
- Koeta suhtautua ymmärtäväisesti huonoon ilmaisuun. Joskus ihmiset käyttävät loukkaavia ilmaisuja huomaamattaan tai kyvyttömyyttään. Niin voi tapahtua itsellesikin. Kun näin tapahtuu, kannattaa loukkaaviin ilmaisiin tarttua neutraalilla tavalla ja tarjota vaihtoehdoksi parempi sanavalinta. Annamme toisillemme tilaa oppia rakentavampaa puhutapa, kun ohjaamme toisiamme siihen syyttämättä.
- Kun on oma vuorosi kertoa, koeta ilmaista itseäsi ja näkemyksiäsi tavoilla, jotka kunnioittavat toisia keskustelijoita ja heidän näkemyksiään. Älä ala dominoida keskustelua, sellainen turhauttaa muita ja vaikeuttaa heidän suhtautumistaan sinuun.
- Muista elekieli ja muu sanaton viestintä. Mitä viestit kasvoillasi, asennoillasi, katseillasi? Ethän viesti esimerkiksi ”ei kiinnostaa”, ”olen oikeassa ja sinä väärässä” tai ”en pidä sinusta”?
- Voit rukoilla toisten ja yhteisen keskusteluprosessin puolesta. Toivo itsellesi ja toisille kykyä rehellisyyteen, keskinäiseen kunnioitukseen ja myötätuntoiseen kuuntelemiseen. Keskustelun päättyessä kiitä toisia osallistumisesta, jakamisesta ja uusista näkökohdista – riippumatta erimielisyyksistä välillänne.

Lisätietoja evl.fi > sakasti > Uudistukset ja hankkeet > Kunnioittava keskustelu

Yhteinen rukous voimavarana työssä

Vuoden 2015 syksyllä Malmin alueen diakoniatyöntekijät kohtasivat kirkon ovelta, toinen oli tulossa jostakin ja toinen lähdössä jonnekin. Käytiin lyhyt, mutta merkittävä keskustelu, jonka seurauksena rukous tuli uudella tavalla osaksi arkista diakoniatyötä.

Toinen ehdotti toiselle, että kaikkien edessä olevien muutosten ja myllerrysten (kirkkoherran ilmoitus eläkkeelle jäämisestä, toimintakulttuurin muutos jne.) edessä tuntuisi hyvältä rukoilla enemmän yhdessä, erityisesti työasioiden, seurakunnan ja seurakuntalaisten puolesta. Toinen oli heti valmis, innostunut Tukholmasta Santa Klaran seurakunnasta kantautuneista kokemuksista ja jo valmiiksi haaveillut jostain samanlaisesta oman seurakunnan diakoniatyössä. Hän oli pohtinut, miksei kukaan Santa Klarassa vierailut ja siellä tapahtuneesta innostunut tuntunut ottavan todesta sitä, mistä kaikki sai alkunsa: rukousta. Päätettiin aloittaa yhteiset rukoushetket, ei vain joskus, vaan päivittäin. Ei joskus tulevaisuudessa, vaan heti samana päivänä. ”Ei sen oikeasti tarvitse olla sen vaikeampaa, kun vain päättää, että aloittaa.”

Idea ja kutsu

Rukoushetkien ei ollut tarkoitus jäädä vain kahden läheisen työtoverin salaseuraksi, vaan halusimme alusta lähtien kutsua muitakin mukaan.

Kerroimme ideasta lähiesimiehellemme ja saimme hänen hyväksyntänsä. Diakoniatyössä oli yhteisesti pidetty esillä hengellisyyttä sekä rukousta voimavarana ja toivon ulottuvuutena niin työntekijälle kuin työssä kohdatuille ihmisille. Esitimme seurakunnan sisäisessä tiedotuskirjeessä, joka jaetaan työntekijöiden lisäksi luottamushenkilöille, avoimen kutsun tulla mukaan.

Rukoushetket pidettiin Malmin kirkolla arkipäivisin kello 12–12.30. Erityisesti alkuvaiheessa haaveilimme, että saisimme kasaan riittävän määrän ihmisiä, jotta voisimme jakaa vastuuvuoroja eikä yhteinen rukous loppuisi yhden työntekijän vapaapäiviin tai lomiin. Satunnaisesti rukoushetkissä kävi onneksi muitakin työntekijöitä, mutta tässä kohtaa haaveemme ei toteutunut. Arvelimme, että suurin este laajemmalle osanotolle oli suuren seurakunnan hajanaisuus ja monipaikkaisuus, osittain ehkä arkuus lähteä työtovereiden kanssa niin läheiseen yhteyteen.

Suhtautuminen päivittäisiin rukoushetkiimme oli ainakin pääsääntöisesti positiivista, vaikkei vastuunkantajien rinkiä saatukaan kasaan. Kukaan ei tuntunut olevan sitä mieltä, että rukoukseen käytetty aika olisi jotenkin ollut oikeasta työstä pois. Tässä kohtaa on olennaista se, että rukoushetkistä haluttiin selkeät, lyhyet ja napakat. Aikaa varattiin enimmillään puoli tuntia, usein hetket olivat vieläkin lyhempiä. Halusimme rukoushetkiin yksinkertaiset, selkeät rakenteet, jotka toistuiivat samanlaisina

päivästä toiseen: Aloitimme lukemalla Päivän tunnussanasta siihen valitut jakeet, jatkoimme vapaalla rukouksella konkreettisten, arkisten asioiden puolesta ja päätimme aina Herran siunaukseen. Rakenteet luovat turvallisuutta ja hieman paradoksaalisesti myös antavat tilan poikkeuksille.

Kun rukoillaan arkisten asioiden puolesta, saadaan nähdä myös konkreettisia rukousvastauksia. Jumalanpalveluselämässä usein käytetyt käsitteet valmiit rukoukset on kirjoitettu niin kauniisti ja niin yleisellä tasolla, ettei itsekään aina tiedä, mitä niissä pyydetään. Konkreettisuus yhteisessä rukouksessa oli mahdollista ehkä juuri siksi, etteivät rukoushetket laajentuneet saman vaitiolovelvollisuuden alla olevaa työparia laajemmiksi. Jo yksityisyyden varjeleminen nostaa helposti rukoukset yleisluontoiselle tasolle. Uskomme kuitenkin, että Jumala kuulee konkreettisen rukousaiheen, vaikka se olisi sanoitettu toisinkin.

Tavallista hengellisempiä?

Millaiset diakoniatyöntekijät alkavat rukoilla päivittäin työssä kohtaa miensa ihmisten ja asioiden puolesta? Emme ole aikaisemmin korostaneet hengellisyyttä työssämme mitenkään erityisesti. Se, että ehdotus tuli juuri toiselta meistä, oli aika iso yllätys itsellemmekin. Emme ole koskaan pitäneet itseämme mitenkään erityisen hyvinä rukoilijoina. Ehkä juuri tässä piilee koko jutun ydin: kaikki voivat ja osaavat rukoilla. Em-

me myöskään nähneet rukousta vaihtoehtona konkreettiselle auttamistyölle tai ihmisten kohtaamiselle, vaan käytännön työtä tukevana elementtinä.

Rukoushetket vahvistivat ajatusta siitä, että kaikki ei ole meidän yksittäisten työntekijöiden käsissä. Jätimme yhdessä asiakkaamme, työtilanteet ja koko seurakunnan Jumalan käsiin. Koimme tämän hyvänä asiana myös työssä jaksamisen näkökulmasta. Rukous vaikuttaa ilmapiiriin ja vahvistaa yhteyttä työtovereiden välillä. Kun rukoilee yhdessä muiden kanssa, asettuu aina jollain tavalla alttiiksi ja aika haavoittuvaankin asemaan.

Unelma elää

Tällä hetkellä Malmin alueen diakoniatyössä ei rukoilla päivittäin yhdessä, sillä alueella ei enää ole kahta diakoniatyöntekijää. Meillä molemmilla on edelleen unelma siitä, että rukouksella olisi arkinen paikkansa diakoniatyöntekijän työpäivässä ja isompi rooli seurakunnan elämässä. Osana Malmin seurakunnan laajempaa organisaatiomuutosta myös diakoniatyötä tullaan organisoimaan uusista lähtökohdista ja diakoniatyöntekijöiden tehtävänkuviin tehdään muutoksia. Haaveilemme siitä, että voisimme lähteä työpäiviin yhteisestä tukikohdasta ja rukouksesta.

Elina Leppihalme

Saara Menezes

Malmin seurakunnan
diakoniatyöntekijöitä

Ei sen oikeasti tarvitse olla sen vaikeampaa, kun vain päättää, että aloittaa.

Saara Menezes ja Elina Leppihalme kirkon ovelta.

Joko diakoniassa puhutaan uskontodialogista?

Reilu puolitoista vuotta sitten turvapaikanhakijoiden suuri määrä herätti monet seurakunnat ihan uusiin asioihin. Tarjottiin hätämajoitusta, kerättiin vaatteita, leluja ja muita harrastusvälineitä. Turvapaikanhakijoita kutsuttiin mukaan seurakunnan tilaisuuksiin, talkoisiin, jalkapalloa pelaamaan, ja oli paljon muuta kotoutumista tukevaa juttua. Moni kirkon työntekijä on joutunut sen jälkeen opettelemaan uusia asioita turvapaikkaprosessiin liittyen ja moni sana, esimerkiksi käännyttäminen, on saanut uuden merkityksen.

Ovatko muualta tulleet meille avun tai evankelioimisen kohteita vai tasavertaisia kumppaneita, joiden kanssa ihmetellä ja pohtia eri kulttuureja ja uskontoja? Mistä puhutaan, kun puhutaan uskontodialogista? Onko se vuoropuhelua, uskontojen välistä kohtaamista vai mitä se on? Missä ja miten se tapahtuu ja ketä siihen osallistuu? Mitä sillä tavoitellaan? Erittäin hyvä opas näiden kysymysten hahmottamiseen on sakastin sivuilla julkaistu kirjanen ”Hyvä tietää uskontodialogista”.

Arkista uskontodialogia voi käydä entistä useammalla paikkakunnalla, sillä se toteutuu tavallisissa arkisissa tilanteissa – näin tulemme tutuiksi ja opimme toistemme tavoista ja ajatuksista. Monilla paikkakunnilla on myös organisoituneita ryhmiä, joissa eri uskontojen edustajat keskustelevat ajankohtaisista kysymyksistä ja toteuttavat yhteisiä tilaisuuksia.

Tavoitteena ymmärryksen ja kunnioituksen lisääntyminen

Lahden uskontojen välinen työryhmä on toiminut vuodesta 2004. Ryhmän kokoonpano on vuosien saatossa vaihdellut, ja tällä hetkellä toimintaan osallistuvat meidän luterilaisten lisäksi muslimit, baha’it, mormonit,

helluntalaiset, ortodoksit ja adventistit. Se kokoontuu 3–4 kertaa vuodessa, joista pari kertaa menee yhteisen tapahtuman suunnitteluun. Kokoon-tumiset tapahtuvat vuorotellen kun-kin yhteisön kokoontumistiloissa.

Aluksi painopiste oli maahanmuuttajien tilanteen tukemisessa, ja silloin mm. vaadittiin kaupungilta maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen lisäämistä. Toinen alusta asti merkittävä asia on ollut yhdessä koottu Lahdessa toimivien uskonnollisten yhteisöjen opas, josta on nykyään nettiversio. Nettisivuiltamme uskotlahdessa.fi voit lukea tarkemmin tästä ja ryhmän tavoitteista.

Toiminnassamme ovat korostuneet vuoropuhelu ja yhteistoiminta eri uskontojen kesken sekä kunnioituksen ja ymmärryksen lisääntyminen. Olemme pyrkineet poistamaan ennakkoluuloja ja edistämään rauhaa sekä sovintoa Lahdessa toimivien uskonyhteisöjen välillä. Tavoitteenamme on myös estää käyttämästä uskonnollisia eroja ennakkoluulojen, harhakäsityksien ja rasismien pohjana.

Useana vuonna järjestimme Vas- tuuviikolla Rauhan rukoushetkiä ja Uskonnot rauhan puolesta -tilaisuuksia. Pariisin terrori-iskun jälkeen syksyllä 2015 organisoimme yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa rauhankä- velyn. Rauhan ja sovinnon teemat

Uskontojen välisen työryhmän ETNO-palkintomatkaan osallistuneita. Kuvassa vasemmalta Georges Hourani, Elina Lehdeskoski, Ulla Taipale, taiteilija Hong Liu-Sertti, Kari Arminen, Tuula Pystynen ja Timo Kekolahti.

ovat esiintyneet usein keskusteluissa ja toiminnassa. Olemme saaneet medianäkyvyyttä, ja sitä kautta sovinnollisen yhteiselämän ja ennakkoluulojen purkamisen tavoitteet ovat tulleet laajemminkin esille.

Pyrkimys arkiseen kohtaamiseen

Viime vuosina olemme järjestäneet yleisötilaisuuden Yhteisymmärrysviikolla. Ensimmäinen oli Sacred music -konsertti, jossa yhteisöt esittivät musiikkia omasta perinteestään. Sitten meillä oli ruokatapahtuma, jossa tarjoiitiin eri kulttuurien ruokia ja herkkuja kera musiikin ja ruokaan liittyvien juttujen, esimerkiksi paas-

toiperinteiden, kanssa. Tänä vuonna teimme bussikierroksen, jossa tutustuttiin seitsemään uskonnon yhteisöön ja niiden toimintaan.

Ryhmässä olemme keskustelleet ajankohtaisista asioista ja solmineet yhteyksiä eri tahoihin. Kouluviraston työntekijä liittyi joukkoomme sitä myötä, kun keskustelimme uskonnonvapauden toteutumisesta Lahden kouluissa. Vuosi sitten ryhmä oli tapaamassa yhden vastaanottokeskuksen turvapaikanhakijoita ja kukin yhteisö esitteli omaa toimintaansa. Seuraavaksi suunnittelemme tapaamista sairaalamaailman toimijoiden kanssa.

Vaikka olemme kokoontuneet jo pitkään ja luottamus on syntynyt

puolin ja toisin, ryhmämme on ehkä kuitenkin kummajainen. Tapahuuto vuorovaikutus vain pienen joukon kesken, vaikka järjestämme monenlaisia tilaisuuksia ja kohtamismahdollisuuksia? Toteutuuko ihan arkinen kohtaaminen? Onko Lahdesta tullut parempi paikka asua tämän ryhmän ansioista? Väliillä tuntuu, että tämä kaikki on kovin pieni erityisjuonne yhteisöisämme, vaikka saimme jopa ETNO-palkinnon vuonna 2015. Palkinnon myöntää Etnisten suhteiden neuvottelukunta.

Elina Lehdeskoski

yhteiskuntatyön pappi
Lahti

Niin itsestään selvää, ettei sitä huomaa

Ihmisten välisessä kanssakäymisessä – niin instituutioiden ja asiakkaiden kohtaamisissa, työyhteisön arkisissa palaverissa tai ystävysten välisessä keskustelussa – on vallankäyttö aina mukana.

Vallankäyttö piiloutuu niin taitavasti vuorovaikutukseen ja synnyttää itsestään selvyden vaikutelmaa, ettemme tavallisesti huomaa sitä. Valta voi toimia tarkoituksenmukaisesti huomauttamme, mutta tässä piilee myös riski. Valtaa voidaan käyttää myös väärin niin, ettei kukaan huomaa sitä.

Työelämässä käytetään valtaa

Milloin valtaa käytetään työelämässä? Ajatellaan työpaikan tilannetta, jossa työntekijöille ollaan kertomassa uudesta, kaikkien työhön vaikuttavasta asiasta, vaikkapa uudesta tietojärjes-

telmästä. Valta on sillä, joka esittelee asian: ”Olemme nyt siirtymässä entistä parempaan...” Valta on sillä, joka saa määritellä annetut vaihtoehdot: ”Tarvitsetteko viikon vai kaksi tutustuaksenne uuteen systeemiin.” Valta on sillä, joka saa tehdä johtopäätökset: ”Kaikesta päätellen, olemme nyt

Auttamistyö sisältää monia valtaa kantavia käsitteitä, vaikkapa sen, kuinka avun saaja määritellään.

keskustelleet asiasta riittävästi ja päätyneet tähän yhdessä...” Valta on sillä, joka määrittelee seuraavan siirron: ”Tämän jälkeen onkin luontevaa, että järjestämme koulutuksen uuden systeemin käyttöönotosta.” Vallan olemus on, että sen käyttäjät harvoin kyseenalaistavat omaa toimintaansa. Sen sijaan asiat esitetään niin, että kyseenalaistaminen ei tule mieleen – tai jos tulee, kriittisesti ajatteleva tuntee itsensä häiriköksi ja jättää huomionsa sanomatta.

Valta näkyy kaikkien instituutioiden toiminnassa. Olin taannoin sairaalassa, toipilaana leikkausoperatiosta. En oikein pitänyt ajatuksesta, että joukko lääkäreitä kokoontuu sängynpäättyyn puhumaan minusta kielellä, jota itse en ymmärrä. Halusin osallistua tähän itseäni koskevaan neuvonpitoon. Kampesin itseni vuoteelta lääkaridelegaation saapuessa luokseni. Kättelin vuoron perään jokaisen ja kysyin, keitä he olivat. Tunnistin pian nahoissani epämukavuuden siitä, mitä olin tehnyt. Katseista tajusin rikkovani instituution käytäntöä ja sitä valtaa, joka tekee minusta kohteen. Pian tunsin syyllisyyttä omasta aktiivisuudestani – valtarakenne ei pitänyt suotavana osallistumistani keskusteluun. Sairaalan asiantuntijavalta ei tunnistanut kohdallani potilaan asiantuntemusta tätä itseään koskevissa kysymyksissä. Vähitellen tämä seikka on alettu tunnistaa esimerkiksi psykiatriassa, jossa

potilaan kokemusta on alettu kuunnella hoidon alusta alkaen.

Valta on kielessä ja vuorovaikutuksessa

Valta on käsitteissä, joita käytämme. Auttamistyö sisältää monia valtaa kantavia käsitteitä, vaikkapa sen, kuinka avun saaja määritellään. En suoremmin ihastele ilmaisua ”mielenterveyskuntoutuja”, mutta käsitteenä se antaa enemmän valtaa henkilölle itselleen kuin käsite ”mielenterveyspotilas”. Määritelmät, kuten diagnoosit, ovat vallan välineitä. Valtaa on eniten niillä, jotka saavat määritellä muita. Diagnoosien vallasta eivät välttämättä hyödy eniten potilaat vaan muut edunsaajat. Määrittelemisen valtaa käytetään myös silloin, kun luokittelemme työkavereita tai työyhteisöjämme jonkunlaisiksi. Olen ulkopuolisena konsulttina ollut selvittämässä kiusaamiseen liittyviä väitteitä ja havainnut, kuinka valtaa käytetään myös sillä, että joku määritellään kiusaajaksi.

Valta on läsnä vuorovaikutuksen yksityiskohdissa. Jo pelkkä katse voi määritellä suhteen valta-asetelmia. Sävy, jolla puhumme, voi ilmaista valtaa. Se, miten kysymme tai miten tulkitsemme toisen osapuolen vastausta, on arjen vallankäyttöä. Kun perustelemme omaa ajatustamme jollekulle sanomalla ”kaikkihan tämän tajuavat”, käytämme valtaa sulkemalla pois muut ymmärtämisen

vaihtoehdot. Sama pätee numeroilla vallan käyttämiseen. Numeroita pidetään helposti faktoina ilman, että kysyisimme, mistä intressistä käsin luvut on tuotettu. Kun jokin asia ja siihen liittyvä päätös sitten puetaan numerojen muotoon, valta toimii niin, ettemme huomaa sitä.

Vastuamme vallan käyttäjinä ja sen kohteina

Mikä on oma vastuamme vallassa? Vallan käyttäjinä voimme altistaa oman puheemme yhteiselle tarkastelulle ja kysyä itseltämme: kuinka tulimme toimineeksi? Mistä intresseistä tulimme luoneeksi faktoja, mitä pidimme itsestään selvänä ja mitä emme pitäneet suotavana kysyä? Antamalla näin vallan kohteiden puhua havainnostaan omaan toimintaamme liittyen teemme valtaa läpinäkyväksi ja avoimeksi. Silloin käytämme valtaa yhteisön kannalta oikein perustein. Vallan käytön kohteina voimme kysyä itseltämme, mitä erilaiset vuorovaikutustilanteet meille tekevät ja missä olisi ensimmäinen paikka ottaa riski ja kysyä ääneen: voisimmeko vielä puhua tarkemmin, mitä juuri nyt on tapahtumassa, sillä haluan ymmärtää paremmin sen, mihin olen ja olemme suostumassa.

Risto Puutio

PsT, erikoispsykologi,
organisaatioanalyttikko

Heikko henkilöstösuunnittelu vähentää diakonian virkoja

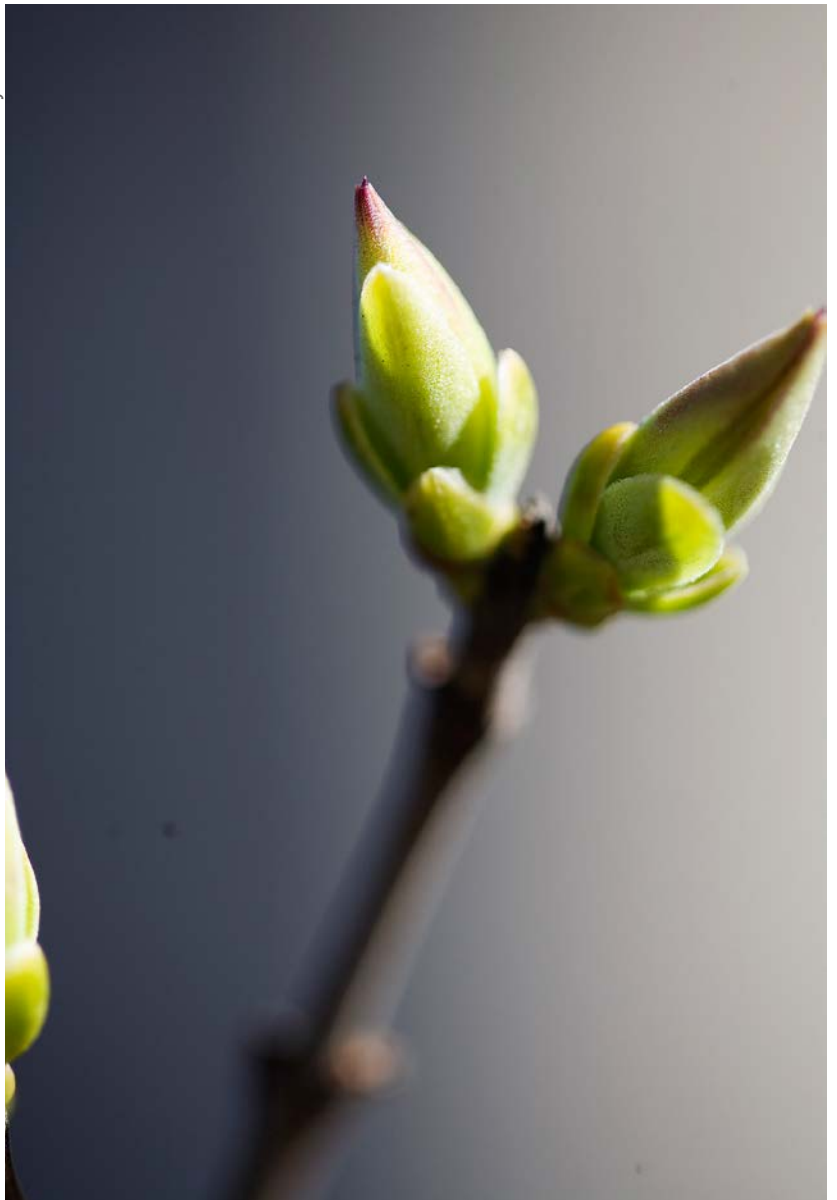
Perinteisesti seurakuntien henkilöstösuunnittelu on perustunut sattumaan, jolloin viran tarpeellisuutta on mietitty vasta eläköitymisten ja työntekijävaihdosten yhteydessä. Toimintamallin helppouden käänköpuoli on se, että mahdolliset henkilöstösäästöt osuvat työaloille summittaisesti.

Kirkko on kehottanut seurakuntia tekemään henkilöstösuunnitelman, mutta nelivuotiskertomuksen mukaan vain kolmannes seurakunnista oli sen tehnyt. Henkilöstösuunnitelmassa arvioidaan henkilöstön määrää ja rakennetta tulevaisuudessa sekä muita muutoksia, joilla on henkilöstövaikutuksia.

Henkilöstösuunnitelma on toimiva väline käsitellä henkilöstöasioita ja löytää yhteistä näkemystä tulevaisuudesta, koska se laaditaan yhteistoimintamenettelyssä ja siitä on luonteva keskustella yhteisesti työpaikkakokouksissa.

Kirkon henkilöstötilastojen mukaan hengellisen työn virkojen määrä oli vähentynyt viimeisimmän nelivuotiskauden aikana 3-4 %, kun kirkon koko henkilöstö oli vähentynyt 2 %. Kirkon tilastollisen vuosikirjan 2015 mukaan viimeisen viiden vuoden aikana diakonian viranhaltijoiden määrä väheni yli sata henkeä. Viimeisimmän tilastotiedon

Marjut Hentunen

Kyselyn lopputuloksena voi todeta, että seurakuntien henkilöstösuunnittelu on hakoteillä.

mukaan diakoniatyöntekijöiden määrä väheni edelleen 30 hengellä vuonna 2016.

Henkilöstön ikäjakaumatilaston mukaan seuraavan viiden vuoden aikana eläköityy joka kymmenes diakoniatyöntekijä, ja ilman henkilöstösuunnittelua tämä merkitsee diakoniatyön katastrofia. Toimeentulotuki-uudistus lisäsi diakoniatyön työmäärää, ja edessä ovat vielä sote- ja sosiaaliturvan uudistukset. Kirkko ei voi jatkaa diakonian henkilöstön vähentämistä.

Diakoniatyöntekijät vaativat tasapuolisuutta

Tein tätä artikkelia varten pikakyselyn seurakuntiin. Valitsin suurin piirtein samankokoisia seurakuntia ja jokaisesta hiippakunnasta kolme seurakuntaa. Lähetin näiden seurakuntien diakoniatyöntekijöille sähköpostin, jossa tiedustelin diakonian virkojen määrää, täyttöastetta, viranhaltijoiden koulutuspätevyyttä sekä arviota mahdollisista tulevista muutoksista. Kysely antaa yhden ajankuvan diakonian virkojen tilanteesta.

Kyselyn perusteella joka viidennes seurakunnassa ei tapahtuisi muutoksia seuraavien vuosien aikana. Pääsääntöisesti nämä seurakunnat olivat yhden tai kahden diakoniatyöntekijän seurakuntia. Sen sijaan neljä viidestä vastaajasta arvioi, että virko-

jen määrä tulee vähenemään vähintään yhdellä viralla, huonossa tapauksessa jopa kahdella. Näissä seurakunnissa oli yleisimmin neljä tai viisi diakonian virkaa. Virkojen vähentämisen perusteeksi mainittiin lähes poikkeuksetta eläköitymisen yhteydessä täyttämättä jätettävä virka. Vastauksissa tuli esiin tällaisen henkilöstösuunnittelun aiheuttama epävarmuus tulevaisuudesta, työn jatkumisesta ja työn kehittamisestä.

Muutamissa vastauksissa ihmeteltiin, miksi seurakunnassa ei käydä vastaavaa pohdintaa muiden virkojen osalta, vaikka toimintatilastot näyttävät jatkuvaa laskusuuntaa, ja peräänkuulutettiin koko henkilöstörakenteen arviointia. Kysymyksen esittäjien havainto näyttäisi olevan oikeutettu, sillä 2016 diakoniatyöntekijöitä väheni 2,3 % ja esimerkiksi pappeja vain 1 %.

Vastausten perusteella vain kahdessa prosentissa virkoja oli epäpätevä viranhaltija, ja muuten viranhaltijat täyttivät Kirkkohallituksen asettamat kelpoisuusehdot. Seurakunnissa on arvostettu vaativan asiantuntijatehtävän edellyttämää sosiaali- tai terveysalan kirkollista koulutusta, eikä ole sorruttu kelpoisuusehtojen kiertämiseen. Joka kolmannessa vastauksessa mainittiin, että diakonian viranhaltijoille oli sujuvasti yli työalojen lisätty uusia virkatehtäviä lapsi- ja nuorisotyöstä tai tukipalveluis-

ta. Monipuolinen työnkuva voi rikastuttaa työtä ja tehdä siitä uudella tavalla mielekkään. Henkilöstöresurssien vähetessä tehtävien uudelleenjärjestely voi olla tarpeen, mutta työn monialaistuminen voi heikentää diakonian perustehtävään käytettävää aikaa. Uudet työtehtävät merkitsevät vähennystä diakonisiin asiakastapamisiin, kotikäynteihin ja ryhmiin.

Epätietoisuus viroista rasittaa työntekijöitä

Kyselyn lopputuloksena voi todeta, että seurakuntien henkilöstösuunnittelu on hakoteillä. Henkilöstötarvetta arvioidaan eläköitymisten yhteydessä, eikä silloin työn määrällä, tarpeella ja seurakuntalaisten odotuksilla ole merkitystä. Epämääräisyys heikentää jaksamista ja työn kehittämistä. Nämä ovat huolestuttavia havainnot kirkon diakonisen ymmärryksen ja jäsenpidon kannalta. Miksi leikataan sitä, mitä tarvitaan, mikä toimii ja mitä seurakuntalaiset pitävät tärkeänä? Merkittävä tieto oli, että tiukkojen työalarajojen sijaan diakoniatyössä tehdään monipuolisesti eri työtehtäviä ja diakoniatyöntekijöiden laajaa osaamista hyödynnetään, vaikkakin perustyon kustannuksella.

Marko Pasma

asiamies

Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Henkilöstökehitys kiinni ajassa

Työpaikat kirkossa ovat vähentyneet viime vuosina. Vähennykset ovat kohdistuneet diakoniaan, mutta myös muihin ammattikuntiin. Erityisesti on leikattu lapsi- ja nuorisotyöstä.

Suomen ev.lut. kirkon henkilöstömäärä saavutti huippunsa vuonna 2009. Tuolloin kirkon palkkalistoilla oli yhteensä 21 598 henkilöä mukaan lukien kaikki virka- ja työsuhteet. Huippuvuotta edelsi pitkä ajanjakso, jolloin henkilöstö määrä kasvoi tasaisesti. Henkilöstön kasvun mittasuhteista kertoo, että vuonna 1975 kokonaishenkilöstön määrä oli vain 11 145.

Vuodesta 2009 alkoi henkilöstömäärän pieneneminen, joka jatkuu edelleen. Tulevaisuuden ennustaminen on haastavaa, mutta on hyvin epätodennäköistä, että kokonaishenkilöstön määrä kääntyisi kasvuun ainakaan lähitulevaisuudessa. Henkilöstön määrä on sidottu seurakuntien pääasiassa veroilla keräämiin tuloihin. Ennusteet viittaavat siihen, että taloudelliset resurssit niukkenevat tulevaisuudessa. Seurakuntaohjaukset erot ovat toki rajuja liittyen seurakuntien jäsenkehitykseen sekä kuntien väestön ja talouden kehitykseen.

Pitkään jatkuneelta kasvu-uralta siirtyminen laskevalle käyrälle on iso kulttuurinen muutos seurakunnissa. Työn kehittämisessä aikaisemmin käytössä ollut metodi, jossa toimintaympäristöstä nousevaan uuteen tarpeeseen vastattiin perustamalla uusi virka kaikki vanha säilyttäen, ei toimi enää. Nykyään puhutaan

enemmän olemassa olevien tai pientyvien resurssien uudelleen suuntaamisesta, perinteisten työalarajojen ylittämisestä ja moniosaamisesta.

Yksittäiselle työntekijäryhmälle kehityspuhe näyttöytyy uhkana olemassa olevalle arvokkaalle työlle ja omalle työntekijäryhmälle. Diakoniatyön sisäisissä keskusteluissa nouseekin toisinaan esiin huoli oman ammattikunnan tulevaisuudesta, kun tunne on, että juuri diakoniaa ja sen virkoja leikataan eniten. Tismalleen sama huoli nousee esiin myös muissa ammattiryhmissä.

Miten se sitten on?

Diakoniassa oli vuonna 2007 töissä 1 439 henkilöä. Koko kirkon työvoimasta (osuus henkilötyövuosista) diakoniatyössä oli tuolloin 8,3 %. Henkilöstön määrä kasvoi vuoteen 2011 asti ja oli huipussaan 1 486. Diakoniassa henkilöstön määrän lasku alkoi myöhemmin kuin muilla työaloilla ja on kiihtynyt viime vuosina. Vuonna 2016 diakonian kokonaishenkilöstö oli 1 317. Työntekijöiden määrä väheni välillä 2007-2016 noin 9,9 %. Diakoniatyöntekijöiden osuus koko työvoimasta oli kuitenkin säilynyt ennallaan ollen vuonna 2016 edelleen noin 8,3 %.

Diakonian henkilöstön määrä on siis vähentynyt, mutta osuus työvoimasta on pysynyt yhtä vahvana. Tämä selittyy ennen kaikkea sillä, että väki on vähentynyt myös muilla työaloilla. Seurakuntatyön ammattiryhmissä vuosina 2007-2016 henkilöstömäärä pieneni myös papistossa (-7,7 %), kirkokommuikoissa (-9,8 %), nuorisotyössä

(-16,3 %) ja lapsityössä (-17,9 %).

Henkilöstön määrä pieneni myös hallinnossa (-7,8 %) ja kiinteistö- ja kirkonpalvelutyössä (-17,6 %). Henkilöstön määrä on kasvanut pelkästään hautausmailla (6 %) ja muussa seurakuntatyössä (72,2 %). Muuhun seurakuntatyöhön kuuluvat isoimpiina ryhminä hengellisen työn kausityöntekijät (kesäteologit ym.) ja lähettyksen ja kansainvälisen työn sihteerit. Sekä hautausmaatyössä että muussa hengellisessä työssä on tyyppillistä kausityöntekijöiden runsas määrä. Näillä aloilla henkilöstömäärän lisääntyminen ei johda automaattisesti henkilötyövuosien kasvuun, kun sopimusten kestot lyhenevät.

Diakoniassa vakituisia ja kokeneita työntekijöitä

Toinen selittävä tekijä diakonian työvoiman pysymisenä ennallaan 10 vuoden ajan on vakinaisten ja täysiaikaisten virkojen vahva asema diakoniassa. Kirkon kaikista tehtäväryhmistä juuri diakoniassa on eniten (87,2 %) vakinaisia työntekijöitä. Myös osa-aikaisuus on harvinaisinta juuri diakoniassa. Keskimääräinen diakonian työntekijä on työsuhteessa 11,8 kuukautta vuodessa. Vertailun vuoksi hautausmaatyöntekijät ovat työsuhteessa 5,2 kuukautta vuodessa.

Diakonian henkilöstö erottuu muista kirkon tehtäväryhmistä myös keskimääräistä ikääntyneemmällä henkilöstöllä. Diakonian henkilöstöstä yli 45-vuotiaita on noin 68 %. Koko kirkon henkilöstä yli 45-vuotiaita on 56% ja esimerkiksi papistossa osuus on 61 %.

Diakonian henkilöstö erottuu muista kirkon tehtäväryhmistä keskimääräistä ikääntyneempänä henkilöstöllä.

Diakonia elää ajassa

Diakonia elää myös henkilöstökehityksessään tiukasti kiinni ympäröivässä yhteiskunnassa ja sen kehityksessä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana kirkko on menettänyt noin 10 % jäsenistään, ja samaan aikaan kansantalous on elänyt haasteellisia aikoja. Konkanaiskirkko ja diakonia osana sitä ovat joutuneet kiristämään vyötään.

Diakoniaan ei ole ainakaan henkilöstön kokonaismäärässä ja työvoiman osuutta tarkasteltaessa kuitenkaan kohdistunut erityisiä leikkauksia. Viimeisen 10 vuoden aikana kir-

kon henkilöstömäärä on pienentynyt lähes kaikissa tehtäväryhmissä. Rajuimmat leikkaukset ovat kohdentuneet lapsi- ja nuorisotyöhön.

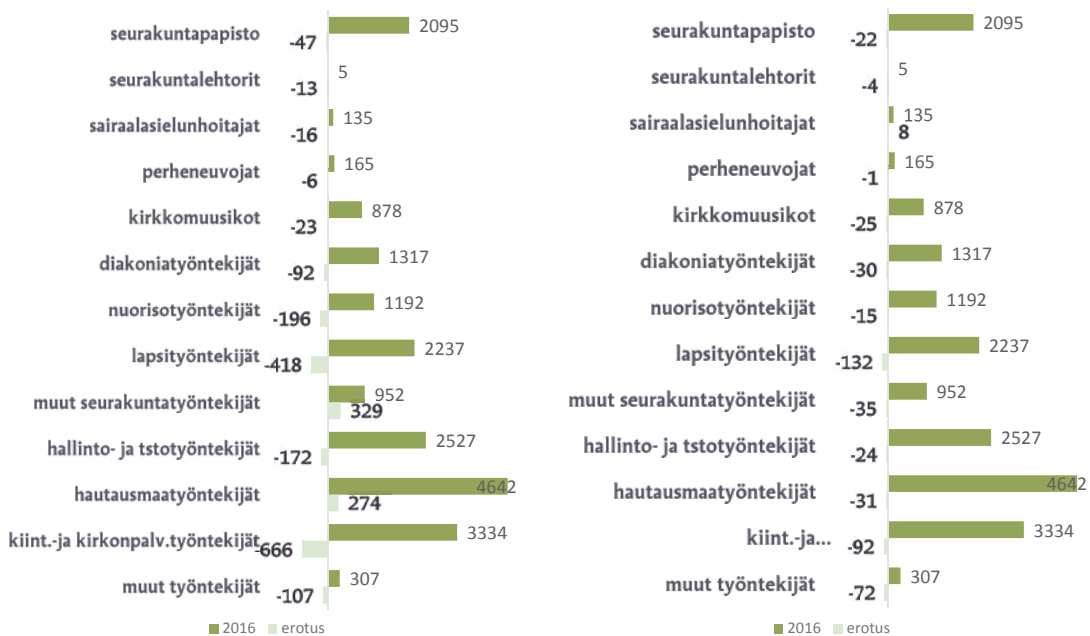
Tulevaisuuteen katsoessa huolenaiheeksi nousee diakonian henkilöstön ikärakenne. Jos kirkon henkilöstövähennykset toteutetaan pelkästään eläköitymistien kautta, on diakoniaan luvassa muihin työntekijäryhmiin verrattuna suurempia vähennyksiä. Tässä tilanteessa keskiöön nousee diakonian ja diakoniatyöntekijöiden jatkuva osallistuminen keskusteluun seurakuntatyön tulevaisuudesta. Omilla avauksilla ja valmiudella sopeutua

entistä monimuotoisempiin työtehtäviin voi tehdä omassa seurakunnassa työtä diakonian tulevaisuuden eteen.

Lähde:
Kirkon tilastollinen vuosikirja

Teemu Hälli
diakoniajohtaja
Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä

Henkilöstön kehitys tehtäväryhmittäin 2007-2016

Avun tarve kasvaa

Saako diakonia riittävät resurssit?

Yhteiskunnalliset muutokset näkyvät diakoniatyön arjessa. Asiakkaat tarvitsevat yhä enemmän ohjausta, hätäapua ja kuuntelijaa. Näkykö avun tarpeen lisääntyminen diakonian arvostuksessa ja resursoinnissa?

Kaisa (nimi muutettu) kertoo, että hänen työpaikallaan diakoniatyöntekijät ovat kokeneet arvostuksen puutetta.

”Kuviomme on ehkä melko perinteinen. Olemme kirkon lippulaiva silloin, kun diakoniatyö on näyttävästi esillä mediassa. Sitten, kun olemme tarvinneet jotain, kohderyhmämme onkin ollut rupusakkia.”

Kaisa kuvaa ongelmia pitkälti hallinnollisiksi. Päätävässä asemassa olevilla on esimerkiksi usein käsitys, että sosiaaliturvajärjestelmä on toimivampi kuin mitä se todellisuudessa on. Diakoniatyö ei saa välttämättä hyväksyntää sille, että se on maksanut asiakkaan vuokratästä tai sähkölaskun.

”Asiakkaalla voi olla monta etuasiaa vireillä yhtä aikaa. Hän ei välttämättä tiedä, milloin päätöksiä tai rahaa ylipäätään on tulossa.”

Diakonia paikkaakin usein tilanteita, joissa asiakas joutuisi olemaan viikon tai kaksi ilman ruokaa ja lääkkeitä. Viime aikoina perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle ja ruuhkat hakemusten käsittelyajoissa ovat näkyneet Kaisan työssä. Ihmisten ahdistus on lisääntynyt muutosten seurauksena. Asiakkaiksi on päätynyt ihmisiä, jotka ovat aiemmin tottuneet pärjäämään omillaan. Kaisa kertoo, että nyt apua tarvitsevat myös paperittomat.

Ohjauksen ja neuvonnan tarve lisääntynyt

”Seurakunnassamme diakoniatyöllä on vahvat perinteet ja sitä arvostetaan. Diakoniatyön ei ole tarvinnut perustella olemassaoloaan”, kertoo **Anu Fedotoff** Oulujoen seurakunnasta.

Anu Fedotoff nostaa kuitenkin esiin huolen siitä, miten kirkko pystyy valtakunnallisesti järjestämään auttamistyötä, sillä sen tarve kasvaa jatkuvasti.

”Nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa ei ole varaa vähentää diakonian virkoja. Ihmiset tarvitsevat yhä enemmän ohjausta, neuvontaa ja kuuntelijaa.”

Fedotoff kertoo, että monet saavat diakoniatyöstä konkreettista apua siihen, että he osaavat hakea itselleen etuuksia ja apua. Hän painottaa sitä, että diakoniatyö on kokonaisvaltaista auttamista, jossa on mukana hengellinen aspekti. Pirstaleisessa järjestelmässä diakoniatyöntekijä saattaa olla ainoa henkilö, joka selvittää asiakkaan kokonaistilanteen.

Diakoniatyön resursointi on Fedotoffin mielestä asia, jota kirkon tulisi miettiä arvokysymyksenä: onko diakoniatyötä varaa vähentää? Millaisen viestin kirkko antaa diakoniatyöntekijöille, jos virkoja karsitaan: riittääkö alalle tulijoita?

Fedotoff pohtii, että seurakunnissa voitaisiin tehdä enemmän yhteistyötä eri työalojen kesken. Esimerkiksi Yhteisvastuukeräys voisi olla koko seurakunnan vastuulla. Tällöin koko kirkon sanoma olisi yhteisvastuullisuutta ja keräys toteutuisi mahdollisimman tehokkaasti.

Anu Fedotoff painottaa, että diakonian tehtävä on nostaa esiin yhteiskunnallisia epäkohtia viestinnän ja edunvalvontayön kautta. Näin se voi myös nostaa profiiliaan. ”Diakoniatyö on monelle myös tärkein syy kuulua kirkkoon.”

Esimies ja luottamushenkilöt tukevat työtämme

”Seurakunnassani diakoniatyöllä on esimiehen ja luottamushenkilöiden vahva tuki. He kantavat huolta ihmisistä ja ovat kiinnostuneita diakoniasta. Kirkkoherra näkee seurakunnan tehtävän laajana ja arvostaa eri työaloja.”

Näin kertoo **Olli Humalajärvi**, joka työskentelee Joensuussa, Rantakylän seurakunnassa. Hän kuvaa, että luottamushenkilöt tuntevat diakoniatyötä ja ovat mukana sen toteuttamisessa. Humalajärvi on pyytänyt luottamushenkilöitä usein mukaan diakoniatyön tapahtumiin ja moni on lähtenyt.

”Kutsu kannattaa aina esittää henkilökohtaisesti. Joskus joku voi kieltäytyä, mutta kun kysyn toisen kerran, hän saattaaakin lähteä mukaan.”

Kollegoitaan Humalajärvi rohkaisee arvostamaan omaa työtään vaikeissakin paikoissa: ”Tehtävä on meille ylhäältä annettu.” Hän kertoo huomanneensa, että monelle diakonian asiakkaalle on ollut kaikkein merkityksellisintä aito kohtaaminen työntekijän kanssa.

Hallinto, tiedotus ja verkostoituminen tärkeitä

Kaikki kolme työntekijää pitävät tärkeänä sitä, että seurakunnan hallinto

arvostaa diakoniaa ja diakonian tekevästä työstä tiedotetaan. Seurakuntien päättäjien ja työntekijöiden välinen tiedonkulku on pohja sille, että työn luonne ymmärretään. Verkostoituminen muiden työalojen, julkisen sektorin ja järjestöjen kanssa nähdään keskeiseksi asiaksi: näin ihmiset osaavat myös hakea apua diakoniasta. Työntekijät painottavat myös sitä, että edessä on yhä yhteiskunnallisia muutoksia, joiden seurauksena diakoniatyön järjestämisen avun tarve kasvaa.

Tia-Maria Lehto

Villi ja vallaton työaika

Työajasta hengellisessä työssä ei ole käyty kunnollista keskustelua ja vain muutamissa seurakunnissa on tehty työaikakokeiluja. Helmikuussa 2017 alkanut työ- ja virkaehtosopimuskausi toi tullessaan 24 tunnin työajanlisäyksen myös työajattomaan hengelliseen työhön.

Työajattomille työajan lisäys on kuin ontuva hevonen, joka yrittää eteenpäin, kun valtakunnassa näin on sovittu, mutta askellus on vaikeaa. Tunteina mitattavan työn lisääminen muuten työajattomaan työhön on keinoitekoista ja vaikea toteuttaa tasapuolisesti. Sopimuksen yhtenä vaihtoehtona on kolmen kokonaisen päivän lisääminen työvuoteen eli kolmen vapaapäivän leikkaaminen, joka kuitenkin ei ole ainoa vaihtoehto. Onneksi mahdollisuuksia lisätuntien toteuttamiseen on useita. Kiky-tunnit voidaan käyttää työhyvinvoinnin lisäämiseen, ammattikirjallisuuden lukeamiseen tai uusiin työmenetelmiin perehtymiseen. Lisätuntien rajoissa voidaan tehdä uusia hankkeita, lisätä päivystysaikoja tai kotikäyntien määriä.

Vaikka lisätuntien toteutuksesta päättää viimekädessä työnantaja, niin hyvin johdetussa työyhteisössä asiasta keskustellaan ja haetaan yhdessä parasta ratkaisua. Työajattoman asiantuntijatyön johtaminen on luovuuden, osaamisen ja innostumisen ruokkimista ja johtamista. Tätä in-

nostumista ei kannata uhrata 24 tunnin alttarille.

Työssä jaksamiseksi riittävästä levosta ja vapaasta huolehtiminen on ensiarvoista. Työaikalaki ei koske vielä kirkon hengellisiä työntekijöitä, mutta työturvallisuuslaki koskee. Myös työajattomassa työssä on oikeus lepoon ja virkistykseen. Ei voida olettaa, eikä pitää ihanteena, että kukaan on tavoitettavissa vuorokauden ympäri seitsemänä päivänä viikossa. Tämäkin puoli on hyvä oivaltaa pohdittaessa työajan lisäystä tai erilaisia päivystystehtäviä.

Työajattomuudesta työaikaan

Työajan ja työaikakokeilujen tavoitteena on parantaa työn suunnittelua, työn tasapuolisempaa jakamista ja tehdä työtä näkyväksi. On kaikkien tiedossa, että seurakunnissa on liikaa työtä tekeviä ja sitten heitä, jotka osaavat vähän väistelläkin, kun työtä olisi tarjolla. Oikeudenmukainen työn jakautuminen on työturvallisuusasia ja kaikkien etu.

Hengelliseen työhön ei sovi kahdeksasta neljään työaika, vaan ratkaisu on oltava jotain muuta. Erilaisia hengellisen työn työaikakokeiluja on ollut Raisiossa, Meilahdessa ja Keravalla. Raisio jaksotyöaikakokeilu on päättynyt, Meilahti ja Kerava jatkavat moduulityöaikamallin mukaisesti. Uudessa virkaehtosopimuksessa on sovittu moduulimallista, joka voidaan ottaa käyttöön seurakunnissa

Marjut Hentunen

seurakuntatyössä

paikallisen sopimisen kautta. Moduulityöajan idea on jakaa työviikko yhdeksääntoista noin kahden tunnin mittaiseen moduuliin. Tässä mallissa arkipyhät vähentävät kolmella moduulilla suunnittelujakson työmäärää, joten ne tulevat korvattaviksi vapaapäiviksi. Leirityöajasta ei ole mitalia, vaan se on paikallisesti neuvoteltava erikseen. Työaikakokeilut ovat osoittaneet, että leirejä on mahdollista tehdä työajallisina.

Alkuvaikeuksien jälkeen palaute moduulityöajasta näyttää olevan positiivinen. Hengellistä työtä on mahdollista pilkkoa moduuleihin ja siten muodostaa tehtävistä luontevia kokonaisuuksia. Huomio tulee kiinnittää siihen, että työn luonteeseen kuuluva joustavuus ja palveluasenne ovat mahdollisia. Ennakkosuunnitteluun tulee jättää tilaa myös ennakoimattomille kohtaamisille ja asioille sekä valmistelulle. Luottamusmiehiä on jo pidempään koulutettu moduulityöaikamalliin, joten yksityiskohdista voi kysyä heiltä tai tutustua Sakastissa olevaan materiaaliin.

Kirkon oma vuosityöaikamalli vaihtoehdoksi

Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö toi esille vuosityöajan vaihtoehdona kirkon hengelliseen työhön. Vuosityöaikaa toteutetaan mm. yliopisto-sektorilla ja ideana on, että vuoteen määritellään tuntimäärä, joka jaetaan sitten työn mukaisesti. Kun on paljon tehtävää, tehdään enemmän ja kun

Hengelliseen työhön ei sovi kahdeksasta neljään työaika, vaan ratkaisun on oltava jotain muuta.

on helpompaa, tehdään vähemmän. Vuosityöaika ideologialtaan on työajattoman ja moduulityöajan väliltä. Työ on ajallisesti säädeltyä, seuranta-jakso on vain pidempi, eikä siinä tehdä työtehtäväkohtaista tuntiseurantaa. Työntekijällä on tehtävät, jotka tulee hoitaa ja vastuu, että ne tulevat tehdyiksi. Kirkon hengellisessä työssä tunteja voisi olla esimerkiksi 1600 vuodessa. Jos kirkossa siirrytään vuosityöaikaan, tulisi kuitenkin edelleen määritellä viikkolepo ja viikoittaiset vapaapäivät sekä vuosiloma kuten nykyisinkin. Vuosityöaikamalli voisi hyvinkin olla yksi moduulityöajan rinnalle kokeiluun otettava malli ja mahdollisuus, jota työmarkkinaosa-puolien olisi hyvä pohtia yhdessä.

Työaika voi olla se puhumaton aihe työajattomilla, mutta tällekin asialle kannattaa antaa mahdollisuus. Ehkä työaika ei olekaan niin kamala asia, kun pääsemme yli ajattelusta, jossa työaika ajatuksellisesti rinnastuu kellokorttiin ja kontrolliin.

Tiina Laine

toiminnanjohtaja
Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Diakoniatyön sokea

Kotimaa-lehdessä oli 23.3.2017 pieni uutinen "Kirkon ruoka-apua saa yli 100 000 ihmistä". Uutisessa mainittiin yksi väestöryhmä, yksinhuoltajat. Tämän lisäksi ruoka-avunsaajia kuvailtiin toimeentulolähteen mukaan. Heidän kerrottiin olevan pienituloisia, perustulon varassa eläviä, osa-aikatyötä tekeviä ja pienellä eläkkeellä kituuttavia ikäihmisiä.

Yksinasuvien väestöryhmää ei mainittu uutisessa, vaikka Tilastokeskuksen tilastojen mukaan yksinasuvat ovat selkeästi suurin pienituloisten ryhmä. Joka kolmas yksinasuva (30 %) on pienituloinen. Kahden vanhemman perheistä 8 prosenttia ja yksinhuoltajatalouksista 18 prosenttia on pienituloisia. Yksinasuvat ovat suurin ryhmä myös toimeentulotukea saavista kotitalouksista sekä diakoniatyön asiakaskunnasta. Siellä, missä yksinasuvien väestöryhmän luulisi olevan listan kärjessä, heitä ei näy. Eikö yksinasuvia siis ole ruoka-avun saajina vai tekikö uutislähteen laatija tietoisin valinnan siitä, mitä väestöryhmää hän halusi nostaa esille uutisessa? Voiko kyseessä olla tietämättömyys vai tapahtuiko uutisessa tietoinen syrjintä, jos valtaosa ruoka-avunsaajista onkin yksinasuvia, mutta heitä ei mainita. Huomiotta jättäminen on yleisin tapa syrjiä yksinasuvia. Eikö sillä, että yksinasuvilla menee huonommin kuin millään muulla väestöryhmällä yhteiskunnassamme, ole uutisarvoa?

Sokean pisteen syntymekanismit

Puhe luo ja vakiinnuttaa maailmaa, jossa elämme. Puheella on valtaa. Silloin kun jostain asiasta ei puhuta, se vaiennetaan kuoliaaksi. Kertooko yksinasuvien ryhmästä vaikeaminen jotain siitä, ettei yksinasuvilla ole muiden ryhmien kaltaista yhteiskunnallista merkitystä? Ovatko yksi-

Marjut Hentunen

piste

nasuvat heitä, joita autetaan vasta siten kun kaikki muut ovat tulleet autetuksi, vai ajattelemmeko jopa, ettei heitä tarvitsekaan auttaa pois ruoka-avun piiristä? Onko kaikilla todella sama ihmisarvo diakoniatyössä?

Asenteet ja arvot ohjaavat sitä, mitä nostamme esille ja sitä, mistä keskustelemme. Yhteiskunnassamme ja kirkossamme on hyvin vahvat perhe- ja parisuhdearvot. Yksinasuvien on vaikea löytää paikkaansa ja puolestapuhujia näiden arvojen kirkossa ja yhteiskunnassa. Hyvänä yhteiskunnallisena esimerkkinä voisi nostaa esille vaikkapa vähän aikaa sitten käydyt kuntavaalit. Television vaalikeskusteluissa sekä toimittajat että puolueiden edustajat unohtivat miljoonan yksinasuvan kuntalaisen olemassaolon. Yksinasuvien poissaolo toistui vaalikoneissa, joissa kysyttiin mielipiteitä mm. varhaiskasvatuksesta, kouluista, maahanmuutosta, homo- ja lesbopareista ja vanhusten palveluista. Lisäksi Ylen vaalikoneessa ehdokkaat esittäytyivät vastaamalla kysymykseen, millainen on perheesi. Vaihtoehtoa, yksinasuva, ei ollut valikossa.

Toinen keskustelua ohjaava asia on tieto. Yksinelävistä ja yksin elämisestä olemassa oleva vähäinen tieto ja yksinelävistä olevien väärin ja stereotyyppisten mielikuvien ylläpitäminen sekä tiedon tuottamisen keskittyminen lähes yksinomaan perhei-

siin ovat keino pitää yksineläviin liittyvät asiat poissa tietoisuudesta ja keskustelusta. Yhteiskunnassamme ei selvästikään ole riittävästi tietoa yksinelävistä ja yksin elämisestä elämänmuotona.

Yksinasuvista ei ole tutkimuksia, joihin voisi vedota. Köyhyystutkimuksissa, joissa yksinasuvat ovat osa tutkimusta, heitä ei nosteta esiin johtopäätöksissä. Yksinasuviin liittyviä asioita pidetään ihmissuhdekysymyksinä (tai yksinäisyys-kysymyksenä), joihin yhteiskunnan tai kirkon on vaikea vaikuttaa. Yksinasuvia ei nähdä väestöryhmänä, jonka painii muita väestöryhmiä enemmän pienituloisuuden, korkeampien elinkustannusten ja epäoikeudenmukaisen lainsäädännön kanssa.

Diakoniatyön vastuu tiedon tuottamisesta

Olemme tottuneet diakoniatyössä näkemään ja puhumaan asioista tietyllä tavalla. Onko käynyt niin, että mekin pidämme esillä asioita, joita on aina ennenkin pidetty esillä vaikka olemassa oleva tieto kertoisi meille muuta?

Asiantuntijoilta edellytetään yleistä keskustelua laajempaa asioiden tiedostamista. Erityisesti diakoniatyöntekijöillä tulisi olla kyky puhua heistä, joista kukaan muu ei pu-

hu. Vaikeneeko diakoniatyö tässä yhteydessä muiden mukana? Diakoniatyöntekijöiden tulisi tiedostaa valtansa ja suuri vastuunsa epäoikeudenmukaisuuksien ylläpitäjinä, mielikuvien ja määritelmien luojina sekä pääasiallisina tiedon tuottajina tai vääryyksien esiin tuojina. Diakoniatyöntekijöiden tulisi ottaa vakavasti yksinelävien yhteiskunnallinen ryhmä ja yksin elämiseen liittyvät tarpeet, sillä ilman yksinasuvien esiin nostamista yksinelävät pysyvät keskustelun ulkopuolella eikä heidän asemansa parane.

Raija Eeva

diakoniatyöntekijä
Tuomiokirkkoseurakunta

Kirkon töissä ei puhuta uskosta

Juttelemme kaikesta mahdollisesta työtovereiden kanssa. Paitsi uskonnosta. Se on kielletty puheenaihe työpaikalla.

Seurakuntalaisille toki puhumme firman asiaa. Mutta yksisuuntaisesti. Julistamme virallista sanomaa. Luemme hartauskirjasta tekstin ja rukouksen. Tämä ei ole keskustelua. Se on ulkokohtaista puhetta. Saarnaa.

Mutta keskenämme me työntekijät emme keskustele. Näin olen itse kokenut 20-vuotisen työurani aikana. En ole juurikaan kohdannut tilanteita, joissa kollegat avoimesti puhelevat keskenään omasta uskostaan.

Korkeintaan uskaltaudumme hartaustyökentelyssä sanomaan pari sanaa, jos vetäjä käsklee. Millä sanalla kuvaat uskoasi? Luottamus. Ilo. Toivo. Tämän verran meistä irtoaa.

Mutta vapaaehtoisesti emme ryhdy pitempään keskusteluun uskosta. Emme istu ja pohdi. Kysele ja ihmettele. Emmekä opi toisiltamme. Ainakaan mitään omakohtaista. Usko on kielletty puheenaihe töissä.

Joskus etenkin papit toki puhuvat suu vaahdossa teologiaa. Se ei ole keskustelua omasta uskosta. Se on teologista palikkapeliä.

Ulkokohtaista tenttivastausjargonia. Tiedoilla pätemistä. Kirkkopoliittikkaa. Virallisten linjausten muistelua.

Ja pahimmillaan vallankäyttöä. Näin luterilaisuus opettaa, rovasti jyrähtää.

Uskosta innostunut seurakuntalainen saattaa ihmetellä, että työntekijät jättävät tällaisen mahdollisuuden käyttämättä. Miksi ette jaa uskoanne toistenne kanssa? Miksi ette halua oppia toisiltanne?

Minä vastaan. Syitä on monia. Uskon asiat eivät vain kiinnosta niin paljon. Jännitämme toisiamme. Tietämättömyyttä tai uskon heikkoutta ei haluta paljastaa. Pelätään, että besserwiserit lyövät Raamatulla päähän. Entä jos muut ajattelevat, että minun näemykseni tekevät minut kelvottomaksi kirkon työhön?

Kun omakohtaista keskustelua ei ole juuri koskaan harjoiteltu, sitä ei tietenkään osata.

Erikoinen tilanne. Seurakunta on uskon jakamisen paikka. Mutta ei niille, jotka ovat täällä töissä.

Menninkäinen

Kehitysvammaisten valtakunnallinen kirkkopyhä

Vaalijalassa, Pieksämäellä 20.9.2017

Ei-kuva: Minni Vaino - Helsingin

Ilmoittautumislinkki

<https://vaalijala.fi/tapahtumakalenteri>

Diakonian viestintä ja vaikuttaminen (0,25 op) 28.9.2017, klo 9–15 Kirkon talo, Eteläranta 8

Osaamistavoitteet:

- Osallistuja ymmärtää diakonian viestinnän arvon ja tärkeyden seurakunnan toimintana sekä sisään-että ulospäin.
- Osallistuja saa keinoja monipuoliseen vaikuttamiseen viestinnän kautta omassa verkostoissaan.

Osallistumismaksu: 25€ sisältää kahvin ja materiaalin.

Muut kustannukset: Omakustanteiset lounas, matkakulut, päiväraha ja mahdollinen yöpyminen.

Tiedustelut: Irene Nummela, irene.nummela-at-evl.fi, 0505846897

Toteuttaja: Kirkkohallitus - Diakonia ja sielunhoito
Ilmoittautuminen kirkon koulutuskalenterin kautta

Vapaaehtoistoiminnan neuvottelupäivät

20.–21.11.2017 Jyväskylässä

Uudet tuulet vapaaehtoistoiminnassa, sukupolvien välinen vapaaehtoistoiminta, miten johdan konfliktitilanteita ja paljon muita aiheita kahden päivän paketissa.

Maanantai-ilta huipentuu Veturitalilla yhteiseen iltaan, jota vauhdittavat Gospel govertajat ja Mikko Vaismaa.

Paikka: Original Sokos Hotel Alexandra,
Hannikaisenkatu 35, 40100 Jyväskylä

Ilmoittautuminen: 01.11.2017 mennessä www.lyyti.in/Vapaaehtoistoiminnan_neuvottelupaivat_6760

Osallistumismaksu: 30 €, yhden päivän osallistumismaksu 20 €, opiskelijoilla ei osallistumismaksua.

Täysihoito: 110 € sisältää ruokailut ja kahvit. Yhden päivän kokouspaketti 40 €

Muut kustannukset:

100 € 1-hengen huone (standard) 110 € 2-hengen huone (standard). Jokainen varaa ja maksaa huoneen itse. Käytä tunnusta ”Kirkkohallitus” varatessasi huonetta.

Tiedustelut:

Irene Nummela, irene.nummela-at-evl.fi, 050 5846897

Järjestäjä:

Kirkkohallitus - Diakonia ja sielunhoito
Jyväskylän seurakunta

Valtakunnalliset päihdetyötä tekeville tarkoitettut Päihdepäivät

Helsingissä 6.–7.6.2017
lisätiedot www.paihdepäivät.fi

Kuulutko jo ”sisäpiiriin”?

Jos sinulla olisi ylimääräistä aikaa, lähtisitkö vapaaehtoiseksi seurakuntaan? Me vastaamme: ”Kyllä.” Seurakunnissa on paljon vapaaehtoisia, ja usein heidät mielletään apukäsiksi. Yhteiskunnassammekin puhutaan, ettei nykyisiä toimintoja voida ylläpitää ilman vapaaehtoisia. Valitettavasti samaa ”markkinausetta” käyttää myös kirkko.

Me olemme halunneet vapaaehtoistoinnassamme kääntää ajatusmaailman toisinpäin. Vapaaehtoinen ei ole auttava käsi, vaan vapaaehtoinen on ihminen, joka haluaa itselleen mielekästä tekemistä ja sen seurauksena tuottaa samalla toiselle iloa tai kirkolle ylimääräisiä toimijoita. Vapaaehtoisuus lähtee vapaaehtoisen tarpeista, ei seurakunnan. Vapaaehtoisuus on sisäpiiri, johon juuri minä ja sinä haluamme kuulua, paikka, jossa on hyvä olla ja jonne halutaan mukaan.

Ketä vapaaehtoinen uhkaa?

Mitä sinä haluaisit tehdä vapaaehtoisena? Kun tehtävä on sopusoinnussa taitojesi, kiinnostuksesi tai vaikka koulutuksesi kanssa, se motivoi sinua. Mutta onko meillä oikeasti tarjota mielekästä vapaaehtoistoin-

Jaana Rissanen

Pyhismummo – vapaaehtoinen työn touhussa.

taa? Luotammeko tarpeeksi vapaaehtoisiiimme? Ovatko he uhka, joka voi viedä meiltä meidän omat työmme? Näitä kysymyksiä on jokaisen hyvä pohtia. Välillä valitettavasti tuntuu, että meillä seurakunnissa on liian suuret tasovaatimukset vapaaehtoisille, ja vapaaehtoistoiminta muodostuu työntekijän ohjaamaksi toiminnaksi, jossa ei ole tilaa vapaaehtoisen vastuunotolla tai persoonalla. Tällöin

kyseessä ei välttämättä ole kirkon jäsenyyttä vahvistava toiminta.

Kansalaisjärjestöt ovat osanneet ottaa hyvin vapaaehtoiset toimintaansa mukaan, tavallaan palkatuille työntekijöille työpariksi. Vapaaehtoiset ovat järjestöissä iso voimavara. He ovat mahdollistajia, jotta toimintaa voidaan siinä laajuudessa toteuttaa. Tämä näkyy ennen kaikkea sellaisissa järjestöissä, joilla on vain yksi aluetyönteki-

Vapaaehtoisuudessa on helppo kokeilla jotain itselle ihan uutta.

jä ja paikallistoteutuksesta vastaavat vapaaehtoiset. He tekevät toimintaa omina persoonina, omalla tavallaan, mutta yhteisen aatteen vuoksi.

Osallistuminen oman elämäntilanteen mukaan

Seurakunnissa vapaaehtoiseksi ohjautuu paljon nuoria eläkeläisiä, jotka haluavat tulla tekemään pienen kerta-

luontoisen talkootyön. Vapaaehtoisuus on muuttunut menneiden vuosien aikana siten, etteivät ihmiset halua vapaaehtoisuudesta ”elinkautistuumiota”. He eivät ota itselleen viikoittain toistuvia töitä vaan haluavat oikeasti olla vapaaehtoisina ja tehdä työtä silloin, kun se omaan elämänrytmiin sopii. Vapaaehtoisissa on myös paljon työkäisiä, jotka haluavat tehdä mielekästä vapaaehtoistyötä vaikkapa hyväntekeväisyyden nimissä tai kehittäen jumalanpalveluksia tai toimien kirpputorilla ikkunansomistajina.

Monella vapaaehtoisella on takana pitkä työura palkkatyöstä, ja he ovat oman ammattinsa asiantuntijoita. Toisaalta on hyvä kysyä, haluaako vapaaehtoinen jatkaa työuraansa vaiko tehdä vapaaehtoisena jotain ihan toisenlaista. Usein he ohjautuvat toisenlaisiin tehtäviin, mutta samalla hyödyntävät omaa ammattiosaamistaan. Vapaaehtoisuudessa on helppo kokeilla jotain itselle ihan uutta.

Vapaaehtoisuudella on imua

Vapaaehtoistyö, vapaaehtoistoiminta vai mikä on se oikea termi? Vapaaehtoistyö on työkeskeinen nimi, vapaaehtoistoiminta taas mielletään puuhasteluksi, vähän sinnepäin tekemiseksi. Me käytämme termejä sekaisin. Mutta entäs se vaikeampi termi vapaaehtoinen? Pitäisikö sen olla ”seurakuntalainen”, niin kuin useasti on ehdotettu. Ei! Ja miksikö ei? Meil-

lä on paljon vapaaehtoisia, jotka eivät ole seurakuntamme jäseniä, kaikki eivät välttämättä kuulu mihinkään kirkkokuntaan. Jos nimike olisi seurakuntalainen, niin nämä ihmiset jäisivät toiminnasta kokonaan pois ja he eivät liittyisi seurakuntalaisiksi vapaaehtoistyön kauttakkaan.

Vapaaehtoistyöllä on imua. Kuululla porukkaan lähtee helposti muiden mukanaan muuhunkin seurakunnan toimintaan ja voi olla, että jossakin vaiheessa juuri tämä vapaaehtoinen onkin seurakuntamme jäsen. Seurakuntaelämän keskus on jumalanpalvelus, mutta kutsuuko se mukaan ventovieraita? Palvelu ja yhdessä tekeminen kutsuvat, ja ne myös liittyvät seurakuntaan, kun jokainen saa olla omalla persoonallaan rakentamassa yhteistä seurakuntaa ja uskontokuntaamme.

Meidän haasteemme vapaaehtoistoiminnan mahdollistajina on se, että vapaaehtoiset saavat laadukasta työnohjausta ja siihen kirkon olisi kohdennettava resursseja. Eli tässäkin ajatus toisinpäin: Työntekijä on mahdollistaja, joka mahdollistaa sen, että seurakunnassa jokainen voi toimia omalla paikallaan vapaaehtoisena ja rakentaa yhdessä kirkkoa, yhteistä yhteisöämme.

Virpi Jukarainen

diakoni

Menni Nousiainen

lähetyssihteeri

lislalmen seurakunnan

vapaaehtoistyön koordinaattorit

Ei jeesustelua, vaan hyvää arkea – diakonia toimittajan näkökulmasta

Jotkut aiheet menevät ihon alle. Diakoniassa työskentelevänä tunnustat ilmiön. Ammatillisuus pitää pääosin, mutta joistain ihmistä tarttuu palasia mukaan.

Suskin, Paten, Jasminen, Miljan ja toisaalta Tanjan, Hannan, Sarin, Antin, Anne-Marin ja Kaisan tarinat tekivät sen. Ensiksi mainituista tein Ylelle henkilötarinat diakonian asiakkaina ja toiseksi mainitut ovat juttujen teon yhteydessä tapaamiiani diakoneja Tampereelta.

Parikymppiset Suski ja Pate olivat saamassa ensimmäisen lapsensa. Suski oli ollut huostaanotossa vuosia. Pateakin oli yritetty ottaa huostaan.

Molemmilla oli tulevaisuudesta toiveikas katse silmissä. Uuden elämän aloittamisessa auttoi diakoni **Tanja Kotilainen**.

Jasmine oli päässyt opintoihin taas kiinni, mutta sairasti edelleen ahdistuneisuushäiriötä. Hän pystyi jo matkustamaan bussilla ja olemaan kotona yksin. Jasminen vei, hyvin monien vaiheiden jälkeen, kädestä pitäen sairaalaan diakoni **Hanna Koivisto**.

Milja etsi elämäkumppania varttu-neempien sinkkuryhmästä. Tavallinen luotettava mies jakamaan arkea ja juhlaa, ihan kulujakin, oli suurin toive. Yksinäisyys kuului läpi, vaikka ystäviä olikin. **Sari Peltonen** oli hänen diakoninsa, joka vastasi sinkku-toiminnasta.

Yhdestä puhelusta se lähti

Idea laajemman diakoniajutun ja juttujen tekemisestä tuli **Anne-Mari Mäkiniemeltä**. Juttelin hänen kanssaan puhelimesta pitkään pariin otteeseen eri aiheista, kysytyäni alun perin jotain aivan muuta. Anne-Mari ehdotti, että joskus seuraisin diakonin työtä päivän verran.

Tavoitteenani on toimittajana laajentaa ihmisten maailmankuvaa ja toisaalta ymmärrystä siitä, kuinka samanlaisia me ihmiset olemme ja kuinka erilaisia elämäntilanteita ja kohtaloita meillä silti on. Anne-Marin idea tuntui oikealta.

Jos minun tuntemiltani toimittajilta kysyy, mitä he ajattelevat diakoniasta, on vastaus melko samankaltainen aina. Diakoniassa tehdään arvokasta työtä erilaisten ihmisten kanssa. Keskustelu menee myös väistämättä siihen, mikä lopulta on hyvinvointiyhteiskunta, kun diakonia tuntuu kannattelevan aina vaan useampia ihmisiä. En ole tavannut ketään, joka kiistäisi diakonian merkityksen. Toisaalta en usko, että moni lopulta tietää, mitä kaikkea diakonit tekevät.

Tärkeintä on yhteys

Yksi tärkeimpiä hetkiä oli useamman diakonin tapaaminen. Tapaamisessa oli mukana kuusi diakonia ja minä. Jokainen kertoi omasta työstään ja keskustelimme siitä, miten saisimme tarinat parhaiten kerrottua. Viimeistään tässä vaiheessa tuli selväksi, ettei

Huostaanottotauastaan kertoneet Suski ja Pate odottivat juttua tehdessä ensimmäistä lastaan. Nyt lapsi on jo yli puolivuotias ja koko perhe voi hyvin.

Sinulle diakoniatyöntekijä haluan sanoa, että ole ylpeä työstäsi. Kerro siitä muille, avaa maailmaasi.

asta

yhtä diakonia seuraamalla voi kertoa diakonian laajasta skaalasta. Asetimme tavoitteeksi kertoa viiden diakonian asiakkaan tarinat.

Tapaamisessa vaikutuksen teki yhteyden tuntu. Jokainen diakoni teki työtään omalla tavallaan, mutta muita arvostaen. En tiedä, kuinka yleistä on yhdessä käydä läpi omaa työtä, mutta aito halu keskusteluun kuuluu. Toisen diakonin apua ei pelätty pyytää. Tärkeintä oli asiakas, ihminen, mutta ei oman itsen jaksamisen kustannuksella.

Paloja maailmasta

Loppujen lopuksi tein radioon ja nettiin henkilökuvat neljästä ihmisestä. Lisäksi tein uutisjutun diakoniasta nettiin ja tv:n alueuutisiin. Edistin asiaa muiden juttuaiheiden ohella. Saattoi mennä parikin viikkoa, kun mitään ei tapahtunut. Lukuisten puheluiden, sähköpostien ja tapaamisten jälkeen kuitenkin tuli valmista.

Toimituksessa Tampereella oltiin juttuihin hyvin tyytyväisiä, osan työkavereistani jutut saivat itkemään. Aihepiiri koettiin tärkeäksi. Yleisöltä palautetta tuli yllättävän vähän. Toisin kiitoksia kuuntelijat, lukijat ja katselijat lähettävät aniharvoin. Parilta diakonilta tuli kiitosviesti. On vaikea arvioida mikä juttujen vaikutus oli. Tiedän, että yksittäisillä jutuilla voi olla valtava merkitys yhdellemiehelle. Jutut ovat myös yksittäisiä palasia, joista ihmiset rakentavat maailmankuvaansa. Haluan ajatella,

Mari Siltanen tekee Ylen alueellisia radiouutisia Tampereelta Mediapoliksesta.

että tekemäni jutut värittivät sitä kuvaa rikkaammaksi.

Juttujen tekemisen aikana itkin minäkin. Niin moni kertoi avoimesti työstään tai elämästään. On vaikea erotella elämänoppien seasta se, mikä osa tuli tästä polunmutkasta. Ammatillisesti juttujen tekeminen antoi paljon. Tapasin monta hyvää ihmistä, ja usko parempaan tulevaisuuteen vahvistui.

Viesti sinulle

Sinulle diakonian työntekijä haluan sanoa, että ole ylpeä työstäsi. Kerro siitä muille, avaa maailmaasi. Ota yhteys toimittajaan, jonka jutut vai-

kuttavat siltä, että häntä voisi kiinnostaa projektisi tai havaintosi. Älä lannistu, vaikkei heti tärppääkään. Ole sinnikäs. Juuri sinun havainnollasi on merkitystä, me toimittajat emme kaipaa kapulakieltä tai organisaatiomuutoksen tuomia uusia termejä.

Varjele herkkyyttäsi, sillä sen avulla parhaimmat tulokset näyttivät tulevan. Olet vahva, vaikkot aina jaksaisikaan.

Mari Siltanen

toimittaja
YLE Tampere
@marisiltanen tai
mari.siltanen@yle.fi.

Irakilainen Tabarak otti perheensä kanssa osaa turvapaikanhakijoiden mielenosoituksiin.

Minä olin koditon

Heillä on raskaita tarinoita, mutta paljon rakkautta. Olen etuoikeutettu, kun olen saanut, en vain työskennellä, vaan elää heidän kanssaan. Minulla on monia ystäviä, jotka ovat turvapaikanhakijoita.

Helsingin keskustassa Kiasman edessä on puolijoukkueteltoa, jossa majoittuu nuoria miehiä Irakista. Ison teltan vieressä on pieni teltta, jossa

majoittuu kauempaa Suomesta tullut perhe. Perheeseen kuuluvat isä, äiti ja kaksi alle kouluikäistä lasta. He ovat saaneet Suomessa kielteisen turvapaikkapäätöksen ja pelkäävät palauttamista sodan keskelle, kuten niin moni muukin täällä.

Perheen pienestä tytöstä tulee pian symboli turvapaikanhakijoiden häädälle. Hänen kuvansa leviävät sosiaalisessa mediassa. Kuvissa **Tabarak** piteleee Kiasman aukiolla muiden mielenosoittajien tavoin paperia, jossa

lukee ”stop deportations”, lopettakaa pakkopalautukset. Tyttö ei hymyile, hän vain katsoo. Hän on 7-vuotias ja hänen pitäisi olla koulussa, ei kadulla kertomassa päättäjille, mikä on väärin suomalaisessa turvapaikkapolitiikassa.

Helmikuisen mielenosoituksen on suunniteltu kestävän kolme vuorokautta, mutta tätä kirjoittaessa se on kestänyt kuusi viikkoa. Ensin oli savuinen teltta ja pannuteetä ohikulkijoille, joista vain harva pysähtyi.

Maaliskuussa teltta on siirtynyt Rautatien torille ja joukko on lisääntynyt. Teltalla on irakilaisia, afgaaneja ja paljon suomalaisia tukijoita. Kielteisiä päätöksiä luetaan teattereissa ja kirkkoissa. Ateneumin seinällä roikkuu ”welcome refugees” -taideteos. Päätäjää, poliitikkoja ja järjestöjen ihmisiä vieraillee. Helsingin seurakuntayhtymä on järjestänyt keräyksen ruokaan ja hiilivalkeaan. Mediasa asia on huomioitu Ylen uutisia ja valtakunnan päälehteä myöten.

Mutta mitään ei tapahdu. Ystäväni pelkäävät edelleen. Teltalla pidetään yllä toivoa, mutta myös epätoivo lisääntyy. Eräänä iltana nuori mies, tuttu minullekin, yrittää Rautatien rilla itsemurhaa saatuaan toisen keran kielteisen päätöksen. Paluu mafian armoille on hänelle mahdotonta. Ystävien tuella hän selviää tilanteesta ja päätyy sairaalaan.

Kuinka kauan?

”Me jatkamme, kunnes tilanne muuttuu”, sanoo **Ahmad**, yksi mielenosoituksen järjestäjistä. Hän joutui pakenemaan Irakista tultuaan useaan kertaan pahoinpidellyksi ja uhatuksi työnsä tähden. Myös **Jaseem**, poliisi, kertoo, ettei voi koskaan enää palata maahan, jossa häntä vainotaan. **Mohammed** on Mosulista, hän on menettänyt perheensä. **Mothnan** teki ihmisoikeustyötä, mistä johtuen hänen nimensä on listoilla. **Tiem** on valokuvaaja, joka julkaisi liian totuudellisia kuvia. Yksityiskohtiin menemättä, kaikkien perheenjäseniä on kidutettu tai heidät on tapettu. Kaikki ovat saaneet kielteisen päätöksen.

Istumme hämärässä teltassa ja laulamme. Keskellä Helsingin talvista yötä teppannu pysyy lämpimänä kamiinan päällä ja minulle opetetaan arabiaa. Välillä puhumme suomea, välillä englantia. Tärkeintä on jakaa ja tukea, olla läsnä, olla ihminen. Tärkeää on myös yrittää yhdessä vaikuttaa päätäjiin, tuoda esiin raken-

teellinen vääryys ja epäoikeudenmukaisuus.

Välillä sydäntä kivistää. Miten ystäväilleni käy, jos heidän kielteiset päätöksensä jäävät voimaan? Palautetaanko heidät väkisin? Ajautuvatko he Euroopan isoihin kaupunkeihin paperittomina, vai jäävätkö he Suomeen piilottelemaan? Miten minä voin silloin enää heitä auttaa? Mitä kirkko voi tehdä? Entä missä kulkee raja inhimillisyyden ja laillisuuden välillä, vai onko sellaista rajaa? Päässäni risteilee kysymyksiä, kun tartun ystäviäni kädestä ja jatkamme laulamista. Inshallah, kaikki on Jumalan kädessä. Mutta myös meidän vastuullamme, koska olemme lähimmäisiä toisillemme. Monien muslimiystävieni kanssa olen käynyt syviä keskusteluita ihmisyydestä, Jumalasta, anteeksiannosta ja uskonnosta.

Poikani Bagdadista

Olen aina arvostanut afrikkalaisten laajennettua perhemallia, jossa tarpeen tullen pidetään huolta myös sukulaisten ja ystävien lapsista. Viime kesänä sain itse kohdata ihmisen, josta tuli vähitellen perheemme jäsen. Huolimatta siitä, että hän tulee erilaisesta maasta, eri kulttuurista ja puhuu eri kieltä, hänestä tuli minulle kuin oma poika.

Kun vastaanottokeskuksia pääkaupunkiseudulla suljettiin, olimme jo tutustuneet toisiimme. Tämä koko perheensä menettänyt nuori mies oli tullut yli Välimeren ja halki monen maan päätyäkseen lopulta kotiimme. Vastaanottokeskuksen sulkeutuessa hän odotti vielä päätöstä turvapaikasta ja olisi joutunut siirrettäväksi muualle Suomeen, kauas meistä ja täällä jo syntyneistä suhteista.

Nukuin tuona yönä levottomasti ja rukoilin paljon. Kun aamulla avasin Raamattuni, edessäni oli jae Matteuksen evankeliumista: ”Minä olin koditon, ja te otitte minut luoksen-

ne.” Vastaus oli minulle Jumalan rouskaisu, ja kun keskustelimme siitä perheessä, olivat muutkin samaa mieltä. Sain pojan, 21-vuotiaan, loistavan kokin, auttavaisen ja lämpimän nuoren miehen, mutta samalla sodan keskeltä tulleen haavoittuneen ihmisen, joka kaipasi rakkautta.

Olemme eläneet yhdessä kuukausia ja meistä on tullut läheisiä. Monien hyvien ja vaikeiden tilanteiden kautta olemme kuroneet umpeen parinkymmenen vuoden aikaa, jolloin emme tunteneet toisiamme. Nyt hän on saanut turvapaikan ja on aloittamassa omaa elämäänsä Suomessa. Kuten kuka tahansa vanhempi, minä huolehdin, että kaikki menisi hyvin. Ostan lakanoita ja pyyheliinoja ja ruokoihin hänelle varjelusta, kuten muullekin perheelleni. Nyt puhumme jo enemmän tulevaisuudesta kuin menneestä.

Olen kiitollinen tehtävästä, jonka sain. En pyytänyt sitä, mutta se on muuttanut minua ja elämäni. Olen kiitollinen työstäni, jossa saan koko ajan oppia uutta, ihmisistä lähellä ja kaukana.

Minna-Sisko Mäkinen

kansainvälisen työn sihteeri/
diakonissa
Malmin seurakunta

**KAIKILLA
ON
OIKEUS ELÄÄ**
#WithRefugees

Diakoniatyöntekijät ja poliitikot kohtasivat kuntavaali-illassa

Inhimillisyyttä! -kuntavaali-illassa pohdittiin helsinkiläis-vanhusten asumisolosuhteita, lasten harrastusmahdollisuuksia sekä asumisen kalleutta. Tilaisuus oli osa Auttamistyö viestii ja vaikuttaa -projektia, jonka tavoitteena on kehittää vaikuttamistyötä yhdessä diakoniatyöntekijöiden kanssa.

Helsingin Tuomiokirkon kryptassa 16. maaliskuuta pidetyn tilaisuuden paneelikeskustelijoina oli kahdeksan eri puolueen helsinkiläistä kuntavaalievähdokasta. Teemoista kuultiin helsinkiläisten diakoniatyöntekijöiden alustukset ja ratkaisuehdotuksia.

Alustuksessa todettiin, että vuoden 2016 alussa Helsingissä asui noin 104 000 yli 65-vuotiaista. Heistä lähes 13 000 oli yli 85-vuotiaita. Vajaan viidentoista vuoden päästä yli 65-vuotiaita ennustetaan olevan noin kolmannes enemmän ja yli 85-vuotiaita yli puolet enemmän.

– Diakoniatyöntekijät ovat huolissaan kotona asuvista yksinäisistä vanhuksista. Kotihoidossa ei ole riittävästi työntekijöitä. Käynnit jäävät lyhyiksi ja vastaavat parhaiten fyysisiin tarpeisiin. Erityisen haavoittuvassa tilanteessa ovat yksin asuvat huonokuntoiset henkilöt, jotka eivät voi liikkua yksin kodin ulkopuolella, Malmin seurakunnan vs. johtava diakoniatyöntekijä **Elina Leppihalme** sanoi.

Leppihalme esitti huolensa myös työntekijöistä.

– Ammattitaitoiset työntekijät uupuvat, kun aika ei riitä kohtaamiseen eikä työtä voida tehdä hyvin.

Ratkaisuehdotuksissa päättäjien haluttiin huolehtivan siitä, että koti-

hoidossa on riittävästi ammattitaitoisia hoitajia. Lisäksi helsinkiläisten ikäihmisten asumiseen ja hoitoon haluttiin lisää vaihtoehtoja varallisuudesta riippumatta.

– Rakentamisessa on tuettava erilaisia ikäihmisille tarkoitettuja yhteisöllisen asumisen malleja sekä lisätävä tarpeen mukaan kevyemmän palveluasumisen ja vaativan hoidon paikkoja, sanoi Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön diakoniatyöntekijä **Anja Ollila**. Ollilan mukaan kaupungin tulee yhdistää voimansa kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Ennaltaehkäisevää työtä kehitettävä

Toisessa alustuksessa todettiin, että jokaisella helsinkiläisellä lapsella ja nuorella on oltava mahdollisuus harrastamiseen.

– Jokaisella lapsella tulisi olla oikeus pystyä tekemään asioita, joissa hän saa kokemuksia osaamisesta, ryhmään kuulumisesta, ilosta ja pärjäämisestä. Kaupungin päättäjät ovat tässä avainasemassa. Kyse on lopulta poliittisista valinnoista, sanoi Vuosaaren seurakunnan diakoniatyöntekijä **Pinja Niemi**.

Eräänä ratkaisuna nähtiin se, että lasten ja nuorten harrastustoimintaan alettaisiin jakaa harrastusseteleitä.

– Harrastusseteleiden jakamisella vähennettäisiin sosiaalityöntekijöiden työtä. Samalla varmistettaisiin se, että tuki kohdistuu varmasti lapsen ja nuoren harrastuksiin eikä perheen välttämättömiin menoihin, Kallion seurakunnan diakoniatyöntekijä **Nina Klemmt** pohti.

Lapsille haluttiin lisää koulun jälkeen pidettäviä ilmaisia harrastuskerhoja. Lisäksi koulujen liikuntaseleista pitäisi antaa harrastustoimintaa varten vuoroja ilmaiseksi tai ainakin edulliseen hintaan.

Kolmannessa alustuksessa todettiin, että Helsingin asumisen kalleus ilmenee diakoniatyössä ihmisten kykenemättömyytenä maksaa vuokriin ja ylipäättään hoitaa omaa talouttaan. Helsingissä asumisen hinta on noussut vuosi vuodelta, mutta tulotaso on pysynyt ennallaan. Vuokratien kertyminen on iso ongelma.

Ratkaisumalleina nähtiin asumisneuvonnan saatavuuden parantaminen, matalan kynnyksen talousneuvontaan pääsyn helpottaminen ja ylipäättään kaupungin sosiaalityön painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisevään työhön. Kirkko Helsingissä on kouluttanut Raha-asiain neuvottelurinkiin vapaaehtoisia, jotka antavat taloudellisissa ahdingossa oleville konkreettista opastusta raha-asioiden hoitamisessa.

Kuntavaali-iltaan osallistuneita diakoniatyöntekijöitä. Ylärivissä vasemmalla Elina Leppihalme ja Anja Ollila, alarivissä Ulla Hännikäinen, Pinja Niemi, Nina Klemmt ja Anna Hästö.

– Perustoimeentulotuen siirtymisen Kelaan luo sosiaalitoimeen lisää resursseja ja aikaa kohdata ihmisiä kokonaisvaltaisesti. Ehdotamme, että sosiaalityön ykkösprioriteetiksi nostetaan ihmisten elämänhallinnan sekä taloudellisten taitojen kehittämisen, Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön asuttamistoiminnan koordinaattori, diakoni **Ulla Hännikäinen** sanoi.

Lapsiperheiden harrastusseteli sai kannatusta

Kuntavaaliehtokkaiden keskuudessa erityistä kannatusta sai esimerkiksi köyhille lapsiperheille suunnattu harrastusseteli. Vanhusten tilanne kirjoitti laajaa keskustelua. Panelistit pohtivat, että yksinäisyyden tunnetta

Kuntavaaliehtokkaat innostuivat köyhille lapsiperheille suunnattavista harrastusseteleistä.

voitaisiin ehkäistä esimerkiksi erilaisilla yhteisöasumisen muodoilla.

– Meille tuli se kokemus, että poliitikot arvostavat asiantuntemustamme ja kuuntelivat viestiämme. He toivoivat yhteistyölle jatkoa, kertoo yksi illan järjestäjistä, projektityöntekijä **Eila Jaakola**.

Tilaisuus ja siihen liittyvä vaikuttamiskoulutus toteutettiin Helsingin seurakuntayhtymässä kolmivuotisen *Auttamistyö viestii ja vaikuttaa* -projektin puitteissa. Jaakolan mukaan

diakoniatyöntekijät kokivat tämän tyyppisen vaikuttamistyön merkitykselliseksi.

– Se antaa mahdollisuuden tuoda vaikeissa tilanteissa elävien ääntä kuuluviin. Nämä eivät välttämättä itse sitä jaksaa tehdä. Ajatuksena oli, että vaikuttamistyötä pitäisi tehdä enemmän. Yhdessä tehtäessä kenellekään ei tule liian isoa työmäärää, Jaakola toteaa.

– Kuntavaali-illan ja sitä edeltäneen koulutuksen parasta antia on ollut se, että vaikuttamiseen on saanut rohkaisua ja uskallusta, kun asioita on tehty ja pohdittu yhdessä, Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön diakoniatyöntekijä **Anna Hästö** kiteyttää.

Juhana Unkuri

Asioita, joista vaijetaan

Mistä me vaikenemme?

Mistä elämämme salaisuudet syntyvät?

Vaiettu voi olla liian intiimiä, siihen liittyy voimakkaita tunteita, rakkautta, pettymystä, surua, pelkoa, onnea, jotakin, mikä tulee hyvin lähelle ja koskettaa tai ravistelee omaa minuutta. Yleisemmin vaikenemme kuitenkin toisesta syystä – vaiettu on useimmiten jotakin, mitä häpeämme. Sen me kätkemme. Sekin voi olla liian intiimiä, mutta toisella tavalla. Se voi olla jotakin, missä tiedämme toimineemme väärin, typerästi, nolosti, vastuuttomasti tai jopa häpeällisesti toista ihmistä kohtaan. Jotakin, missä koemme pettäneemme sanamme ja ihanteemme. Jotakin, mikä pakottaa meitä kohtaamaan oman raadollisuutemme. Nöyrimmät meistä vaikenevat vielä yhdestä syystä – omasta tietämättömyydestään. Jos en tiedä asiasta tarpeeksi, olen hiljaa tai en ainakaan toivotta mielipidettäni.

Mistä diakonia vaikenee? Mitä se muka häpeäisi? Diakoniahan tekee hyvää, diakoniahan on koko kirkon hyvyden näyteikkuna. Diakoniaa syyllistetään silloin tällöin pikemminkin siitä, ettei se tuo omaa tekemistään, omaa esikuvallista toimintaansa riittävästi esiin. Omalla hyvydellään brassailu julkisuudessa ei ehkä kuitenkaan ole diakonian asia, mutta totta on, että diakonian pitäisi entistä rohkeammin olla kirkon julkista teologiaa.

Diakonian puitteet ja toimintaedellytykset ovat eri seurakunnissa kovin vaihtelevat. Jossain toimitaan yksin, jossain päät kolisevat yhteen. Jossain rahaa vielä riittää, jossain lasketaan mustavalkokopioita yksitellen. Seurakunnat ja niiden elinympäristö – niin sosiaalinen, kulttuurisuskonnollinen kuin ekologis-maantieteellinenkin – ovat kovin erilaisia. Diakoniatyön lähikonteksteja on yhtä monta kuin on seurakuntaakin. Tämä tiedetään. Samoin tiedetään se, että yhteiskunnan muutos haastaa yhä uudelleen myös diakoniaa muuttumaan, rajustikin: ”Muuttuvassa ja uudistuvassa diakoniatyössä osaamisen

rajoilla ollaan usein”, toteaa diakoniabarometri eikä varmasti ole väärässä.

On kuitenkin asioita, joita ei tiedetä, asioita, joista diakoniabarometrikin vaikenee.

Diakonian maailmassa kuulee usein oman diakoniatyön määritelmäksi kauniin lauseen – kuljen kappaleen matkaa asiakkaan rinnalla. Sitä vastaan on vaikea sanoa mitään, sen verran lämmin ja sielunhoidollinen se on. Kyseenalaistaa sen voi silti. Mitä se oikein diakoniatyöstä kertoo? Eikö se paljasta varsin yksilökeskeisen tulkinnan työtä: minä kuljen. Eikö se lisäksi paljasta selkeän subjekti-objekti-dikotomian hallitseman ajattelun – minä kuljen asiakkaan rinnalla. Yhteisöllinen, seurakunnallinen näkökulma ja jäsentymisen puuttuvat molemmilta, sekä asiakkaalta että auttajalta.

Myös asiakkaan merkitys minulle jää täysin auki; miten saatettavan osallisuus todentuu, mitä hän antaa minulle? Kappaleen matkaa on toki suuri viisaus – en jaa koko elämäni asiakkaan kanssa, avulla ja tuellani on rajansa. Asiakkaalla on omakin elämä. Asiakas ei ole Jumala, jota tulee rakastaa rajoitta, yli kaiken. Ihmisen mitta riittää. Mutta kuka määrittelee ja millä kriteereillä, kuka valikoituu asiakkaakseni, mihin kappaleen matkaa johtaa eli mitkä ovat yhteisen vaelluksemme tavoite, mitta ja sen onnistumisen kriteerit?

Diakoniatyön laadusta kappaleen matkaa kulkijat eivät puhu. Uskollinen koirakin kulkee ilomielin kappaleen matkaa isäntänsä rinnalla, mutta riittääkö se diakoniatyöntekijän ammatillisen identiteetin ja osaamisen kuvaksi, diakonian keskeiseksi tavoitteeksi? Eikö meidän pitäisi paljon tinkimättömimmin kysyä, miten diakoniatyön tehtävät tulevat diakoniatyön tehtäviksi, miten diakonian ensisijaisuudet valitaan ja tavoitteet asetetaan? Mitä seurakunta rahoittaa, mitä ei, miksi? Mihin yhteiskunnan ja maailman muutos meitä haastaa, millä perustein?

Diakonian laadullisesta ulottuvuudesta ei pahemmin puhu ei pukahda sinänsä ansiokas diakoniabarometri-

Uskollinen koirakin kulkee kappaleen matkaa isäntänsä rinnalla, mutta riittääkö rinnalla kulkeminen diakonian keskeiseksi tavoitteeksi?

Markus Henttonen

kaan, joka sekin tutkimusotteessaan on juutunut kirkon työn klassiseen helmasyntiin – työntekijäkeskeisyyteen ja ensisijaisesti määrälliseen analyysiin. Mikä on työmme laatu, miten se määritellään, miten sitä seurataan, tuetaan, parannetaan – kovin syvällistä pohdintaa en sen suhteen ole kirkossa oikeastaan minkään ammattiryhmän kohdalla havainnut. Se on vahinko, sillä uskonto on usein laatuvapaa alue. Mikä tahansa puolivillainen hörinä käy tarvittaessa Jumalan sanasta ja sisälukuharjoitus hartaudesta.

Diakonia ei vaikene sisimpänsä salaisuuksista, ei myöskään häpeästä. Diakonia vaikeenee tietämättömyyttään. Maailmamme on tällä hetkellä hyvin läpinäkymätön. Epävarmuus ja -tietoisuus suunnasta, epäusko tulevan suhteen ovat maailmanlaajuisia. Ei ihme, jos diakoniakin on eksyksissä, epävarmuuden ja -tietoisuuden verhon saattamina. En väitä, etteikö paikallinen konteksti olisi tärkeä. Mutta jokainen paikallinen konteksti on osa tätä murtuvaa ja muuttuvaa yhteiskuntaa ja maailmaa.

Diakonia tarvitsee myös yhteistä näkyä ja ymmärrystä. Jos sitä ei ole, on se etsittävä. Diakonian on tiedettävä, valittavakin, miksi se on tässä maailmassa. Se vaatii työtä ja rohkeutta, mutta vain siitä kasvaa diakonian laatu ja ääni, joka kuullaan.

Kai Henttonen

Tamperelaiset diakoniatyöntekijät Virpi-Hannele Kianen (vas.) sekä Onerva Toikka halusivat tuoda diakonian asiakkaita enemmän näkyville seurakunnissa.

Diakoniatyö rakenne- muutoksen jälkeen

**Seurakuntien rakenne-
muutosten myötä myös
diakoniatyön asema saattaa
muuttua. Kuka uusilla
lähikirkkoalueilla puhuu
diakonian äänellä?
Entä kuuluuko se ääni?**

Virpi-Hannele Kiasella on johtavan diakoniatyöntekijän virka Tampereen Harjun seurakunnassa. Työkieron myötä hän on kuitenkin palannut ruohonjuuritason työhön.

Noin 30 000 hengen seurakunta koostuu kolmesta lähikirkkoalueesta. Pispala, Lielähti ja Tesoma ovat keskenään varsin erilaisia alueita.

– Itse työskentelen Tesomalla, jossa on paljon isoja vuokrakerrostaloja.

Se myös näkyy arjessamme. Alueellamme esiintyy paljon yksinäisyyttä ja mielenterveysongelmia.

Kiasen mukaan lähikirkkomalli ei ole muuttanut yhtä tosiasiaa; diakoniatyö operoi edelleen melkoisen marginaalissa.

– Eikä se äänikään oikein kuulu. Diakoniatyön arkeen liittyvät asiat jäävät lähikirkkotiimimme keskusteluissa vähemmälle.

Seurakunnat profiloituvat entistä enemmän jumalanpalvelusyhteisöiksi. Kianen harmittelee sitä, että kynnyksellä messuihin on monilla diakonian asiakkailla jatkuvasti korkea.

– Ne koetaan jotenkin vieraisiksi. Voidaan jopa ajatella, että ei löydy kirkkoon sopivia vaatteita.

Ketä varten messut ovat?

Virpi-Hannele Kianen haastaakin seurakuntia miettimään tärkeää kysymystä: kenelle jumalanpalveluksia ja messuyhteisöjä lopultakin tehdään?

– Suunnitellaan hienoja erityismessuja, jotka saavat paljon medianäkyvyyttä. Ne jäävät kuitenkin helpposti sisäpiiriin jutuiksi.

Kianen peräänkuuluttaa myös diakonian vahvempaa näkymistä seurakuntien viestinnässä.

– Työmme on myös vaikuttamista. Ei meitä ja asiakkaitamme saa jättää viestinnästä syrjään. Esimerkiksi seurakuntamme tiedotustilaisissa ei ole lainkaan diakonian edustajaa, hän kummeksuu.

Tampereen Harjun seurakunnan johtava diakoniatyöntekijä muistuttaa tämän hetken tilanteesta maassamme. Kelan mokien johdosta seurakunnat joutuvat paikkaamaan perusturva.

– Ja mediassa esiintyy yhä uudelleen se sama tarina; väsynyt diakoniatyöntekijä voivottelee sitä, miten taas kerran joudutaan tulemaan hätiin.

Pitäisi keskittyä painopisteisiin

Virpi-Hannele Kiasen mielestä lähikirkkoalueilla myös puuhaillaan liian monenlaisten asioiden parissa. Fokusointi tekisi terää.

– Meillä voitaisiin nostaa esille yksinäisyys ja mielenterveysongelmat. Miten me kaikki lähikirkkoalueen työntekijät ja vapaaehtoiset voisimme yhdessä puuttua näihin asioihin?

Diakoniatyöntekijöiden vahva asiantuntijuus sekä kosketus alueen ihmisiin tarjoaisivat hyvän pohjan tehokkaalle toiminnalle.

– Asiakkaidemme kertomusten haluaisin päätyvän myös kaikkien muiden työntekijöidemme korviin.

Kianen patistaa erityisesti seurakuntapäätäjää entistä tarkemmin kuuntelemaan kentän ääntä.

– Pitäisi olla itsestään selvää, että johto tulisi säännöllisesti tutustumaan diakonian asiakkaiden tilanteeseen.

Pitkän uran tehnyt Virpi-Hannele Kianen tunnistaa kuitenkin diakoniassa myös myönteisiä signaaleja. Hän odottaa muutosta nuoremmilta kollegoiltaan.

– Luotan siihen, että heidän keskuudestaan nousee niitä, jotka kertovat voimakkaammalla äänellä kentän tilanteesta. Meillä vanhemmilla on edelleen liikaa sitä vääränlaista vaatimattomuutta.

Auttamistyö taustalla

Diakoniatyöntekijä **Onerva Toikko** on työskennellyt kahdeksan vuotta

Tampereen Messukylän seurakunnassa. Seurakunta on nyt kuitenkin täysin erilainen kuin hänen aloittaessaan työt.

– Kolmisen vuotta sitten useammasta seurakunnasta muodostettiin uusi Messukylän seurakunta, joka on hyvin laaja sekä asukasluvultaan että pinta-alaltaan. Itse työskentelen siellä Pappilan-Messukylän lähikirkkoalueella.

Toikko kertoo myllerrysten uudesta seurakunnassa edelleen jatkuneen.

– Meiltä on kaksi seurakuntataloa suljettu ja myös muita isoja muutoksia on tulossa.

Onerva Toikko ei usko rakenne muutosten suuresti vaikuttaneen käsitteisiin seurakunnan perustehtävistä. Keskeiseksi mielletään edelleen julistustyö. Lähimmäisen auttaminen on enemmänkin jossain taustalla.

– Joskus tuntuu siltä, että meillä on ihan oma diakoniaseurakunta. Moni Messukylän aktiiviseurakuntalainen ei välttämättä edes tunnista minua.

Diakoniatyöntekijä peräänkuuluttaa sitä, että kirkko ei saisi hukata lähimmäisenrakkauden asennettaan.

– Pelkkä puhe ei riitä, vaan kyllä meidän jatkossakin pitää auttaa. Ja ideoita siihen pitää ammentaa entistä enemmän myös seurakuntalaisilta.

Diakonian näkyvyyden lisäämiseksi Toikko olisi valmis myös henkilökohtaisesti panemaan itsensä peliin.

– Voisin esimerkiksi pitää kirkossamme saarnan, jos sillä työtämme ja asiakkaitamme saataisiin paremmin esille.

Tunnetaanko diakonien työtä?

Pastori **Jukka Kuusiston** työnantaja on Tampereen tuomiokirkkoseurakunta. Se on perustettu kolmen aikaisemman seurakunnan pohjalle.

– Työskentelen Kalevan lähikirkkoalueella diakoniapappina. Roolini on tietysti papin, mutta samalla toimin myös diakonian puolestapuhujana, Kuusisto sanoo.

Diakonian pitäisi näkyä vahvemmin seurakuntien viestinnässä.

Hänen mukaansa diakoniatietämys voi seurakuntien muilla työntekijöillä olla joskus varsin ohutta.

– Esimerkiksi papit käyvät läpi laajat opinnot, mutta ainakin omana opiskeluaikanani niihin kuului vain yksi opintoviikko diakoniaan liittyviä asioita.

Kuusisto muistuttaa siitä, että työ kirkon palveluksessa on perinteisesti ollut melkoisen työalakeskeistä.

– Nyt lähikirkoissa pitäisi kuitenkin huomioida se, että kaikki työalat olisivat toiminnassa vahvasti edustettuina. Toki painopisteet eri alueilla vaihtelevat.

Iso seurakunta voi hankaloittaa asioita

Iso seurakunta tuo katto-organisaationa tehokkuusetuja, mutta jotkut asiat voivat Kuusiston mukaan myös hankaloitua.

– Pienessä seurakunnassa tiesimme enemmän siitä, mitä alueellamme tapahtuu. Nyt pitää tuntea oma lähikirkkoalue, mutta minun on diakoniatyön osalta hahmotettava tilanne myös koko seurakunnassamme.

Jukka Kuusisto tunnistaa Tampereen tuomiokirkkoseurakunnassa jomonian diakoniaseurakunnan piirteitä.

– Omalla lähikirkkoalueellamme odotan paljon koko ajan lisääntyvää yhteistyötä turvapaikanhakijoiden kanssa. Se on diakoniatyötä, mutta leikkaa vahvasti myös muita työaloja. Iso rooli tässä on myös vapaaehtoisillamme.

Vesa Keinonen

Diakonia-lehti ja
Kirkon diakonia ja sielunhoito
toivottavat kaikille lukijoille

aurinkoista ja rentouttavaa kesää!

Taas kukkasilla kukkulat,
oi Herra, kaikki vyötät
ja laumat lukemattomat
taas laitumilla syötät.
Näin kaikki maa nyt iloissaan
sinulle laulaa kiitostaan,
julistaa kunniaasi.

On täynnä vettä virtasi,
janoiset siitä juotat
ja runsaan siunauksesi
maan kasvulle nyt tuotat.
Lehteen ja kukkaan, Luoja, saat
auringon nousun, laskun maat
iloksi ihmisille.

Elias Lönnrot (Virsi 572)

Mitä on diakonia tänään?

Helsingin Diakonissa-laitoksella on takanaan 150 vuoden historia. Näinä vuosina Diakonissalaitos on ollut suomalaisen diakonian tienraivaaja, vieruskaveri ja edelläkävijä. Mutta onko sote-uudistusten maailmassa enää tilaa tai paikkaa diakoniale? Mikä on diakonian tehtävä tänään?

”Ilman rohkeutta tulevaisuus on vain toistettua menneisyyttä.” Näin sanoo **Tommy Hellstén**. Vaikka menneisyys olisi ollut kuinka loisteliasta tahansa, harva meistä aidosti haluaa sitä sellaisenaan toistaa. Eikä se oikein ole mahdollistakaan, elämä ei toimi niin.

”Rohkeus on sen tekemistä mitä ei voi tehdä”, elämän paradoksien mestari Hellstén jatkaa. ”Rohkeus on sen tekemistä mitä ei voi tehdä – jos ei ole rakkautta.”

Diakonia on liike ja identiteetti

Diakonian itseymmärryksen ytimessä on rakkaus ja muodoltaan se on liike, movement. Siinä tehdään paradokseista totta, jotain sellaista, jota oikeastaan inhimillisesti ottaen ei voida edes tehdä. Diakonia ei ole menetelmä tai työmuoto, se ei ole sosiaalityön jatke eikä sitä voi kutsua hyväntekeväisyydeksi. Diakoniasa on kyse kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten puolelle ja rinnalle asettumisesta, toimimisesta yhdessä heidän kanssaan.

Diakonia on identiteetti

Diakonian perustana on ajatus jakamattomasta ihmisarvosta. Koska

olemme kaikki koulutuksesta, tulotosta tai muusta menestyksestä riippumatta samanarvoisia, myös ihmis-oikeuksien tulee olla samat kaikille. Siellä missä näin ei tapahdu johtuen vaikkapa sairaudesta, vammaisuudesta, vanhuudesta tai kyvyttömyydestä huolehtia itsestä, siellä aukeaa diakoniale yhteiskunnallisestikin merkittäviä tehtäviä.

Monet diakonian toimintatavat ovat perinteisesti ylläpitäneet ja edistäneet mukana olevien ihmisten toimintakykyä. Asunnottomat tarvitsevat asuntoja, nälkäiset ruokaa ja suojattomat suojaa. Näin diakonian tulee osaltaan toimia jatkossakin.

Diakonia vahvistamaan toimijuutta

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on kuitenkin juuri nyt hyvin haastavassa vaiheessa. Yhteiskuntamme taloudellinen kantokyky murenee tilanteessa, jossa mittarit osoittavat hyvinvointipalveluille merkittävää kasvupainetta. Samaan aikaan perinteinen

kansalaisyhteiskunta, järjestötoiminta ja monet instituutiot heikkenevät.

Nykyinen tilanne avaa diakoniale selkeän tehtävän, ei vain ihmisten toimintakyvyn ylläpitämiseen vaan myös heidän toimijuutensa vahvistamiseen. Toimijuuden vahvistamisessa on kyse aktiivisista toimista, joilla ihmiset havahtuvat omiin kykyihinsä ja myös löytävät uusia. Löydetään tapoja osallistua ja kantaa vastuuta itselle tärkeissä yhteisöissä, kukin kyvykkyyksiensä ja kiinnostuksensa mukaan. Toimijuuden vahvistuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa, usein avoimissa yhteisölähtöisissä prosesseissa, mikä osaltaan korostaa diakonian movement-luonnetta. Palautunut luottamus oman elämän mahdollisuuksiin tekee elämästä jälleen mielekäästä, millä on aina myös myönteisiä yhteiskunnallisia seurauksia.

Matti Helin

kehitysjohtaja
Helsingin Diakonissalaitoksen
säätöjohtaja

DIAKONIA- hanke, joka voisi innostaa maailmalla?

The Pro Diaconia Prize of the IDC kutsuu myös meiltä Suomesta esimerkiksi diakonian projektia mukaan hyvänä käytäntönä opiksi muille ympäri maailmaa. Hankkeen on mahdollista päästä kilpailemaan 1000–3000 euron kannustus-palkinnosta.

Terttu Pohjolainen IDC:n edustajiston jäsenenä voi ehdottaa 1–3 hanketta kilpailuun mukaan toukokuun 2017 loppuun mennessä. Hankkeesta tulee laatia enintään kolmen sivun kuvaus: Hankkeen tarkoitus ja kuvaus, toteutuspaikka, osallistujat (diakoniatyöntekijät, vapaaehtoiset), hankkeen tukijat ja yhteistyötahot (seurakunta, yhteisö). Hankkeesta tulee olla mukana toimijana diakoni/diakonissa.

Ota yhteyttä: terttu.pohjolainen@gmail.com tai puh. 040 540 0404.

Hankkeet arvioi IDC:n asettama työryhmä. Palkinto jaetaan IDC:n Stydy konferenssissa Lourdesissa syyskuussa.

IDC on perustaltaan katolinen/ekumeeninen diakonian muodostama maailmanlaajaja organisaatio. <http://diaconia-idc.org/#2>

Palvelevan puhelimien puhelinnumerot muuttuivat

Huhtikuun alusta alkaen kirkon Palveleva puhelin vastaa uusissa numeroissa. Palvelu on jatkossa soittajalle edullisempaa, ja samalla myös keskusteluavun tavoitettavuus paranee.

Uusi suomenkielinen palvelunumero on 0400 22 11 80. Kirkon Palveleva puhelin tarjoaa keskusteluapua myös ruotsin kielellä, nyt numerossa 0400 22 11 90.

Soittaminen kirkon Palvelevaan puhelimeen on aiempaa edullisempaa. Uusi numero on matkapuhelinnumero, joten se kuuluu soittajilla tavallisimpiin operaattoreiden puhepaketteihin.

Uudistuneen puhelujärjestelmän myötä Palvelevan puhelimen resursseja pystytään kohdentamaan tehokkaammin apua tarvitsevien soittajien kohtaamiseen. Aiemmin linjat tuuttasivat usein varattua. Uutena mahdollisuutena soittaja voi halutessaan odottaa linjoilla seuraavaa vapautuvaa päivystäjää.

Palveleva puhelin on avoinna joka päivä kello 18 alkaen, arkena ja pyhänä. Su–to päivystys jatkuu kello 01.00 saakka, perjantaisin ja lauantaisin kello 03.00 saakka.

Verkkoauttaminen ei korvaa vaan täydentää auttavaa puhelin keskustelua.

Kirkon Palveleva puhelin on Suomen vanhin puhelinauttamisen palvelu. Se on toiminut jo yli 50 vuotta. Puheluihin vastaavat koulutetut vapaaehtoiset ympäri Suomen.

”Vaikka olemme palvelleet verkossakin jo yli 10 vuoden ajan, puhelin on edelleen ylivoimaisesti tavallisin yhteydenoton väline. Tarjoamalla erilaisia keskustelukanavia toivomme, että kukin löytäisi itselle sopivimman tavan puhua elämänsä tärkeistä asioista”, **Titi Gävert** kirkkohallituksesta toteaa.

Vuonna 2016 kirkon puhelin- ja verkkoauttamisen palveluissa keskusteluja käytiin noin 73 000 puhelimitse, 2000 chatissa ja 1300 nettikirjeinä. Lisäksi vastattiin myös perinteisiin kirjeisiin.

Keskusteluavun kaikki palvelut löytyvät uusituilta verkkosivuilta www.kirkonkeskusteluapua.fi.

Lisätietoa: Titi Gävert, ev.lut. kirkon puhelin- ja verkkoauttamisen asiantuntija, p. 050 326 4789, titi.gavert@evl.fi

www.kirkonkeskusteluapua.fi
www.samtalstjanst.fi

KIRKON KESKUSTELUAPUA⁺

Luottamuksella, sinua kuunnellen

Puhu, se auttaa.

Palveleva puhelin
0400 22 11 80

Arkisin 18-01,
viikonloppuisin 18-03

Palveleva chat

Palveleva netti

Palveleva kirje
PL 210, 00131 Helsinki

kirkonkeskusteluapua.fi

Yhteinen keittiö – diakoniatyön uudet

Yhä useampi suomalainen joutuu turvautumaan hädässään leipäjonoon. Ihmisten akuuttiin hätään ei aina löydy nopeaa ensiapua muualta kuin seurakuntien diakoniatyöstä tai järjestöjen piiristä.

Ihminen voi joutua tinkimään ruoasta ja elintärkeistä lääkkeistä tiukassa taloustilanteessa. **Marja-Leena Savolaisen** sanoin voi kuitenkin todeta: ”Ei pahinta ole se, että lääkkeet loppuvat. Pahinta on erakoituminen ja se, että on entistä vaikeampi luottaa ihmisiin, saada itseään liikkeelle ollenkaan.” Yksinäisyys ja ulkopuolelle jääminen ovat ahdistavampia kuin itse ruoan puute, silloin kun yhteiskunnan tukiverkot ovat pettäneet.

Kirkkohallituksen koordinoima *Yhteinen keittiö* -hanke pyrkii osalltamaan vastaamaan tähän ihmisen tarpeeseen. Ihmisiä yhdistää tarve tulla kuulluksi ja kohdatuksi. Leipäjonoista tulisi päästä kohtaamiseen ja aktiiviseksi toimijaksi.

Yhteinen keittiö -hanke on osa sosiaali- ja terveysministeriön *Hyvät*

käytännöt pysyvään käyttöön -projektia, jonka tavoitteena on houkutella ihmiset pitämään itsestään ja toisistaan parempaa huolta ja elämään terveemmin ja sosiaalisemmin. Haasteena on, miten houkutella ihmisiä hyvinvoinnin ja osallisuuden pariin.

Yhteinen keittiö on matalan kynnyksen tila, joka voi toteutua fyysisenä kohtaamispaikkana erilaisille ihmisille, virtuaalisena ihmisten yhdistäjänä tai metaforana, ajatuksen tasolla. Ruoka ja keittiö kutsuvat yhteen, yhdessä tekemiseen ja yhteiseen jakamiseen. Viisi leipää ja kaksi kalaa voi toteutua arkisessa diakoniatyössä ihmisten kesellä.

Yhteistyöstä yhdessä tekemiseen

Yhteinen keittiö -hanke haastaa seurakuntien diakoniatyötä uudistamaan ja toimimaan entistä enemmän yli sektorirajojen muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on myös jakaa hyviksi todettuja käytäntöjä muiden käyttöön parastettaviksi. Yhteinen keittiö haastaa

jalkautumiseen, pois totutuista toimisto- ja kotitapaamisista, sinne missä ihmiset arjessa liikkuvat ja toimivat.

Yhteinen keittiö toimii jo Seinäjoella, Tampereella, Lahdessa, Porvoossa ja Vihdissä, joissa mukana on kunnan, seurakunnan, yhdistysten, sairaanhoitopiirin ja oppilaitosten toimijoita. Joka paikkakunnalla toimintamalli on erilainen. Näiden pilottien perusteella rakennetaan jatkossa yhteisen toiminnan malli, jota levitetään koko maahan. Tavoitteena on luoda Yhteisten keittiöiden verkosto, jossa on vähintään 36 Yhteistä keittiötä vuoden 2018 loppuun mennessä.

Miten Yhteinen Keittiö voisi toimia paikkakunnallasi? Keitä pitäisi olla mukana? Kuka voisi toimia verkoston kokoajana? Mikäli kiinnostuit hankkeesta, ota yhteyttä hankkeen projektipäällikköön **Jaana Alasentiehen** (evl.fi).

Jaana Alasentie

projektipäällikkö
Kirkkohallitus
Yhteinen Keittiö -hanke

Yksinäisyys ja ulkopuolelle jääminen ovat ahdistavampia kuin ruoan puute, kun yhteiskunnan tukiverkot ovat pettäneet.

tuulet

25 vuotta Mieskaveritoimintaa

Mieskaveritoiminta on osoittautunut oivaksi keinoksi yhdistää toisiinsa ihmisiä, jotka eivät kohtaisi toisiaan muuten, miehiä ja yli neljävuotiaita lapsia. Toiminnan tavoitteena on antaa lapselle mahdollisuus tutustua aikuisen miehen arkeen ja elämään ja lisätä lapsen kehitystä tukevia aikuissuhteita. Samalla toiminta tukee yksin lastaan kasvattavan äidin jaksamista laajentamalla perheen turvaverkostoa.

Mieskaveritoiminta on Pienperheyhdistyksen järjestämää vapaaehtoistoimintaa, joka perustuu aikuisen miehen ja yhden vanhemman perheen lapsen kaveruuteen. Mieskaveritoiminnan kautta lapsilla ja miehillä on mahdollisuus löytää kaveri, jonka kanssa harrastaa, jutella ja tutkia elämää. Lapselle kaveruus antaa lisää aikuisen huomiota ja yhdessä tekemisen iloa. Mieskaverille lapsen näkökulma voi olla mielenkiintoinen uusi näkökulma, etenkin, jos hänellä ei ole itsellään lapsia.

Mieskaveri on tärkeä aikuissuhde

Tapaamiset ovat lapsen ja mieskaverin keskinäisiä tapaamisia, joissa lapsi saa mahdollisuuden katsoa toisen aikuisen elämää läheltä ja

tutustua ilman omaa vanhempaa uuteen ihmiseen ja uusiin asioihin. Vaikka monessa kaverisuhteessa lähdetään liikkeelle lapsen kiinnostuksista, tuo mieskaveri kaverisuhteeseen omat kiinnostuksenkohteet ja harrastukset, jotka ovat erilaisia kuin äidin.

Mieskaveri on monelle lapselle se toinen tärkeä aikuinen, jolle voi puhua, kun omalle vanhemmalle ei halua kertoa jotain, ja se, jolla on aikaa viettää aikaa lapsen kanssa ilman vanhemmuuden roolia. Kaverisuhteet ovat aina erilaisia ja muotoutuvat osapuolten toiveiden ja tarpeiden mukaan. Niin myös mieskaverin ja lapsen suhde. Joissain perheissä mieskaveri on mukana perheen arjessa joka viikko, toisissa harvemmin.

Pienperheyhdistys on järjestänyt Mieskaveritoimintaa ja yhdistänyt kaveripareja jo 25 vuoden ajan. Toi-

Mieskaveriksi ryhtyvän miehen ei odoteta olevan supermies eikä muullakaan tavalla määritelty miehen malli.

mintaa on alun perin lähdetty luomaan yksinhuoltajaäitien aloitteesta. Äidit huomasivat, että lapset, niin pojat kuin työtökkin, viettivät mielellään aikaa Pienperheyhdistyksen miespuolisen ohjaajan seurassa. Mieskaveritoiminnalle tuntui olevan tarvetta silloin ja vielä edelleenkin. Yhden vanhemman perheiden määrä on kasvanut, ja nykyisin niitä on jo viidennes suomalaisista lapsiperheistä. Moni lapsi odottaa tälläkin hetkellä omaa mieskaveria.

Äideille hyvää mieltä ja omaa aikaa

Pienperheyhdistyksen tekemien kyselyiden mukaan äidit kokevat lapsen mieskaverin tärkeäksi. Toisen aikuisen kuuluminen perheen elämään tuo äidille ennen kaikkea hyvää mieltä lapsen oman merkittävän ihmissuhteen vuoksi. Toki lapsen muutaman tunnin poissaolo antaa äidille omaa aikaa tai mahdollisuuden tehdä jotain, mikä ei ole mahdollista lapsen kanssa. Jo tietoisuus siitä, että osana

Mieskaverit tekevät lasten kanssa ihan tavallisia asioita, juuri sellaisia, joista myös lapset pitävät.

arkea on joskus myös toinen aikuinen, voi olla äidille huojentava ajatus.

Äidit pitävät merkittävänä mieskaverin antamaa 'miehen mallia'. Mil-laista mallia mieskaverin odotetaan välittävän? Keskustelua miehen mal-lista on käyty koko mieskaveritoimin-nan olemassaolon ajan, ja alusta asti on painotettu mieskuvan monipuoli-suutta. Koska toiminnan piiriin tulevat lapset kuin miehetkin ovat erilai-sia, eri asioista ja harrastuksista kiin-nostuneita, ei mieskaveriksi ryhtyvän miehen odoteta olevan supermies ei-kä muullakaan tavalla määritelty miehen malli. Riittää, kun on turvallinen aikuinen, joka välittää lapsesta ja ha-luaa viettää aikaa hänen kanssaan.

Lapsen kanssa ei myöskään tarvitse aina tehdä mitään erityistä. Jo rento

yhdessäolo ja huomion saaminen ai-kuiselta voi olla lapselle merkittävää ja mieleenpainuvaa. Mieskaverit teke-vät lasten kanssa pääosin ihan tavalli-sia asioita: urheilevat, käyvät metsä-retkellä, uimassa, mäkeä laskemassa tai kalassa, joskus elokuvissakin. Ja juuri niistä myös lapset pitävät.

Mieskaveritoiminnan juhluvuosi

Mieskaveritoimintaa järjestetään jo seitsemällä paikkakunnalla, ja mies-kavereita on mukana eri paikkakun-nilla yhteensä noin 240. Helsingissä mieskaveritoimintaa on ollut jo 25 vuoden ajan, mutta vuoden 2012 jäl-keen toiminta on aloitettu myös Kuopiossa, Tampereella, Turussa,

Oulussa ja Vaasassa. Viime vuoden aikana toiminta alkoi vauhdikkaasti myös Lahdessa. Turussa Mieskaveri-toimintaa järjestää Pienperheyhdis-tyksen mallin mukaisesti Monipalve-lukeskus Tsemppi, ja muilla paikka-kunnilla toiminta on Ensi- ja turva-kotiyhdistysten järjestämää.

Mieskaveritoiminnan juhluvuotta juhlistettiin helmikuun seminaarilla, ympäri vuoden eri paikkakunnilla järjestettävillä mieskaverikeskuste-luilla sekä Helsingissä 10.–11.6. pi-dettävillä Mieskaveripäivillä.

<http://www.mieskaverit.fi/>

Jaana Hartikainen
viestintäkoordinaattori
Pienperheyhdistys ry

Työharjoittelussa Puerto de la Cruzissa

Vietin vuodesta 2016 puolet Teneriffan suomalaisessa ev.lut. seurakunnassa Puerto de la Cruzissa. Opiskelen sosionomi(AMK)-diakoniksi, ja tein kaksi kolmen kuukauden työharjoittelua Puertossa.

Suomalaiset muuttolinnut

Puertossa talvehtii paljon suomalaisia. On laskettu että siellä asuu noin

600-1000 suomalaista ympäri vuoden. Yhteisö on siis iso, ja lyhytaikaiset turistit suurentavat yhteisöä vähintään kymmenkertaiseksi. Yhteisöllisyys näkyy messuissa, joita pidetään kerran viikossa lauantaisin San Francisco -kirkossa. Ei ole mitenkään poikkeus, että kirkon penkit ovat täynnä. Suurin osa kirkossa kävijöistä on iäkkäämpiä, mutta aina joukkoon mahtuu lapsiperheitä ja nuoria pareja. Adventtina ja Kauneimmissa Joululauluissa eivät penkit edes riitä kaikille. Isompaan Peña Francian

kirkkoon mahtuu noin 700 ihmistä, ja sielläkin istuinpaikat loppuvat joululauluja laulettaessa. Joululaulujen laulaminen on perinne, josta ei haluta luopua matkoillakaan.

Suomalainen seurakunta Puertossa toimii pääasiassa vapaaehtoisvoimin. Ainoat palkatut ovat turistipappi ja turistikanttori, hekin osa-aikaisia. Vapaaehtoiset ovat hyvin ahkeraa ja aikaansaavaa väkeä. Seurakuntakodilla porisee kahvipannu joka arkipäivä, ja tuoreiden leivonnaisten tuoksu houkuttelee ohikulkijoita. Tiistaisin on

tarjolla keittoa uusien sämpylöiden kanssa, ja usein keitto loppuu kesken. Torstaisin on sillivoileipiä kahvin kera. Lauantaisin messun jälkeen on kirkkokahvit. Sunnuntaisin vapaaehtoiset huilaavat, ellei sitten ole kirpputoritapahtumaa tai myyjäisiä.

Seurakuntakodille suomalaiset poikkeavat kahville, kysymään neuvoja tai lainaamaan vaikka pyörätuolia. Terveysneuvontaa saa tarvittaessa, ja torstaisin mitataan verenpainetta. Paikalla on yleensä aina sairaanhoitaja tai diakoni/diakonissa. Yhteystietoja suomalaisiin palveluihin löytyy lääkäristä remonttimieheen. Kirjaston kirjoja lainataan ahkerasti, ja ilmainen wifi-yhteys löytyy myös. Kävijöitä riittää joka päivälle. Toisinaan ovesta tulee sisään myös englantilaisia ja saksalaisia. Heille saa kertoilla toiminnasta ja tilasta, monet jäävät kahville.

Vaihtelevia harjoittelutehtäviä

Keväällä olin mukana messuissa lauantaisin tehden ihan kaiken sen, mitä jumalanpalvelusopas sallii diakonin tehdä. Pidin raamattupiiriä ja mittailin verenpainetta, osallistuin Tilkku-Pirkkoihin ja naisten aamupohdintaan Taoronmäellä. Syksyllä peirehdyin enemmän seurakuntakodin elämään ja arkeen. Autoin ohjelman järjestämisessä seurakuntakodin Matkailijan iltoihin ja olin keittämässä keittoja ja kahvia. Seurakunnan ArkiYstävät-toiminnan parissa olin mukana molemmilla kerroilla auttamassa kaupungissa olevia suomalaisia avuntarvitsijoita ja koordinoin heille auttajia vapaaehtoisista ystäväistä.

Yhtenä harjoittelutehtävänä minulla oli kehittämissuunnitelma palvelukodista Puertoon. Monet siellä asuvat suomalaiset haluaisivat asua lämpimässä lopun aikaansa, unelmana hoito omalla kielellä. Kysyin seurakuntakodilla käyville suomalaisilta, haluaisivatko he Puertoon suomalaisen palvelu- tai hoivakodin. Lyhyessä ajassa vastauksia sain nelisenkymmentä. Suurin

Marianpäivän messussa Tiina Kivinevan esittämä Maria kertoo kirkkovaelle, mitä enkeli on ilmoittanut.

osa vastaajista oli hyvin kiinnostunut ja tulisi vaikka asumaan palvelukotiin omien voimien vähentyessä.

Kohtasin suomalaisten ilot ja surut

Kaukana kotoa, tiiviissä aktiivisten vapaaehtoisten ryhmässä oleminen ei aina ole helppoa. Itse koin suurimman osan tapaamistani ihmisistä lämpimiksi, avuliiksi ja ystävällisiksi. Isoon joukkoon mahtuu aina tietysti ihmisiä, joiden kanssa kemiat eivät vain ota kohdatakseen. Silloin tunsin viisaammaksi astua sivuun tai toimia vain niissä asioissa, jotka varmasti tiesin itselleni kuuluvan. Suuremmitta kom-

melluksitta pärjää, kun muistaa kaikkien olevan omia persoonallisuuksia ja koettaa iltaisin puristaa harjoitiltaan suurimmat taakat unholaan.

Sain olla mukana kaupungissa asuvien suomalaisten arjessa ja juhlassa, surussa ja ilossa. Välillä vietin pitkiä aikoja keskustellen asiakkaan kanssa, välillä kohtaamiset olivat lyhyitä moikkauksia kadulla tai seurakuntakodilla. Paljon sain uusia ihania ystäviä. Mieli kaipaa takaisin Puertoon, josta tuli toinen koti. Varmasti palaan sinne vielä!

Tiina Kivineva,
sosionomi(AMK)-diakoniopiskelija
DIAK Helsinki

Kirjan ja lukemisen vuosi

Kuten tiedetään, lukeminen kannattaa aina, niin myös reformaation merkivuotena. Lukeminen on merkivuoden kannalta paitsi kannattavaa, myös tärkeää ja kiinnostavaa.

Uusi aika edellyttää uusia kirjoja. Tänä vuonna vietetään reformaation täysii vuosisatoja ensimmäistä kertaa ekumeenisen liikkeen aikakaudella, informaatioyhteiskunnassa ja ympäristökriisin varjossa. Monessa asiassa reformaation perinnettä hyödyntänyt hyvinvointiyhteiskunta on suurten haasteiden edessä. Reformaation ymmärtäminen tuo osaltaan näkökulmia siihen, miten tähän on tultu ja miten tästä päästään eteenpäin.

Lutherin ja reformaation tarina

Lutherin ja reformaation historiaa avaavat mm. **Moritz Stetter** voimakkaalla sarjakuvakirjallaan *Luther* (Arktinen Banaani ja Goethe-instituutti), **Pertti Rajala** selkokielisellä kirjalla *Selkoa Lutherista* (Kirjapaja), **Jari Jolkkonen** tiiviillä ja informatiivisella *Reformaation tarinalla* (Kirjapaja), **Olli-Pekka Vainio** kirjan *Luther* (Kirjapaja) uusitulla painoksella ja **Reijo Arkkila** opuksella *Kallis oppi-isä Martti Luther* (Sley-Media). Reformaation – tai jopa reformaatioiden – historiaa avaa **Peter Marshallin** kirja *Reformaatio* (niin & näin).

Jotkut uutuudet pureutuvat yksityiskohtiin. **James Restonin** *Lutherin linnake – uskonpuhdistus uhan alla* (Scanria) kuvaa Lutherin aikaa Wartburgin linnassa 1521–1522. **Jürgen Diestelmannin** *Luther vai Melanch-*

hon? (Concordia) kuvaa reformaatto-reiden suhdetta ja sen ajautumista konfliktiin. **Timo Junkkaala** käy kirjassaan *Oikein väärin ymmärretty Luther* (Perussanoma) läpi Lutherista esitettyjä virheellisiä väittämiä.

Historiaa

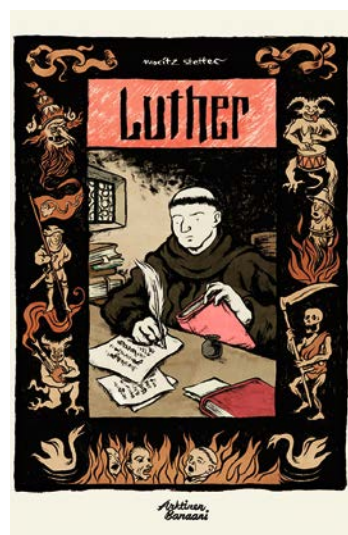
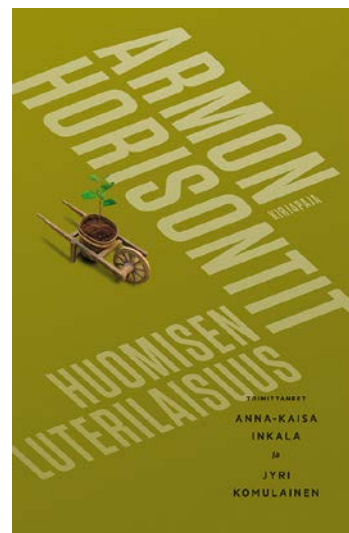
Reformaation historiaa ja vaikutuksia avaavia uutuuksia ovat mm. **Piia Latvalan** ja **Olli Lampinen-Enqvistin** toimittama *Suomen kirkkohistoriallisen seuran vuosikirja 2016 Reformaatio 500 vuotta / Reformation 500 år* (SKHS) sekä **Emil Antonin** *Katolisempi kuin luulit* (Kirjapaja), joka avaa Suomen katolista historiaa reformaation kertomuksen rinnalla. Katolisen kirkon ja reformaation suhteeseen auttavat paneutumaan myös uudelleen julkaistavat *Tridentinum – Trenton kirkolliskokouksen reformi- ja oppidekreetit sekä kaanonit* (KATT).

Tytti Issakaisen, Kaisa Häkkisen, Kaisa Tonterin ja **Pekka Rahkosen** *A sanoi Agricola* (Lasten keskus) vie lukijansa lapsentajuaiselle aikamatkalle viidensadan vuoden taakse.

Reformaation teologiaa

Maria Strömbergin ja **Kari Palsilan** *Tunnustuskirjat pähkinänkuoressa* (Sley-Media) avaa keskeisimpiä luterilaisia tunnustuskirjoja.

Perussanoma julkaisee kahdeksan kirjan sarjan *Uskonpuhdistuksen sanoma tänään*. Sarjan osat ovat: **Leif Eriksonin** *Teesejä Raamatusta*, **Samueli Juntusen** *Teesejä Jumalasta*, **Aleksi Kuokkasen** *Teesejä vanhurs-*

kauttamisesta, Anni Maria Laadon Teesejä kirkosta, Raimo Mäkelän Teesejä laista ja evankeliumista, Simo Peuran Teesejä ehtoollisesta, Lauri Vartiaisen Teesejä uskontunnustuksesta ja Juha Vähäsarjan Teesejä ristin teologiasta.

Anna-Kaisa Inkalan ja **Jyri Komulaisen** toimittama *Armon horisontit – Huomisen luterilaisuus* (Kirjapaja) käy läpi sekä reformaation

perinnettä että sen mahdollisuuksia tämän päivän ja tulevaisuuden maailmassa.

Antti Siukosen ja Harri Heikkosen *Auta Armias!* (Kirjapaja) sekä **Sirpa Laurilan ja Anna Polkutien** *Naulan kantaan!* (Sley-Media) tekevät reformaation sisältöjä tutuiksi lapsille – ja mikseivät aikuisillekin.

Armoa ja reformaatiota arjessa ja juhlassa

Taru Hallikaisen kirjassa *Armon kintereillä* (Arktinen Banaani) erilaisista taustoista tulevat ihmiset kertovat ajatuksiaan armosta ja armollisuudesta. **Jaakko Kaartisen** toimittama *Armon alue ja muita tapoja toteuttaa reformaation merkkivuotta* (Kirjapaja) tarjoaa vinkkejä merkkivuoden viettoon.

Laulettavaa merkkivuoteen tarjoavat niin hiljattain käyttöön otetut *Virsikirjan lisävihkot* kuin *Lutherin virret* (wanhatkirjat.fi), johon on koottu ensimmäistä kertaa kaikki Lutherin virret suomenkielisinä.

Timo-Matti Haapiainen

Rohkeita naisia

Paaskoski, Jyrki: Ihmisen arvo. Helsingin Diakonissalaitos 150 vuotta.

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö.

Edita Helsinki 2017

Helsingin Diakonissalaitoksen 150-vuotinen historia on suomalaisten diakoniatyöntekijöiden koulutuksen sekä hädänalaisten ihmisten auttamisen historiaa. Teoksessa kuvataan rohkeiden diakonisojen työtä heikoimmassa asemassa olevien auttajana sekä mm. sitä, kun laitos palasi 80-luvulla takaisin diakoniatyön juurille nostaten toiminnallaan tietoisuuden katveeseen jääneitä ihmisryhmiä.

FT **Jyrki Paaskosken** kirjoittama yli 400-sivuinen historia on painavaa luettavaa, itse kirja painaa kaksi kiloa. Kuitenkin sujuva teksti ja rikas kieli houkuttavat lukemaan. Kirjan alkuluku perehdyttää Suomen sosiaali- ja terveysolojen historiaan, mutta läpi koko teoksen kirjoittaja sitoo yhteen suomalaisen yhteiskunnan ja diakoniatyön kehityskaaret.

Sairaalatyö oli ensimmäisinä vuosikymmeninä laitoksen pääasiallinen työmuoto, mutta jo vuosisadan taitteen molemmin puolin voitiin lähettää sisaria myös seurakuntatyöhön. Paaskoski toteaa, että tässä työssä mukana olleet diakonissat olivat todellisia köyhäinhoidon, kotisairaanhoidon ja vanhustyön uranuurtajia.

Rohkeiden diakonisojen alkamana käynnistyi mm. useiden kaupunkilähetysten työ, syntyi

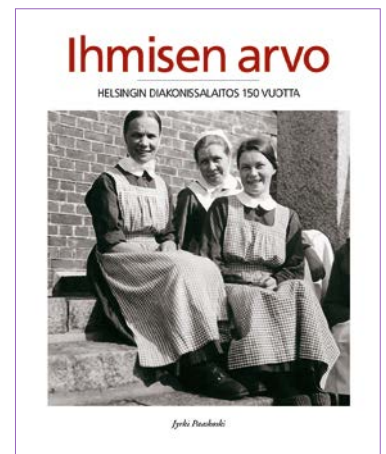
köyhäintalo ja kansakoulu Suomussalmelle, samoin työ Inarissa johti köyhäintalon perustamiseen.

Koulutuksen alalla sairaanhoidon oppikirjan laatiminen, ensimmäinen maassamme, oli myös merkittävä teko. Kautta vuosikymmenien diakonisojen työkenttää olivat hädänalaiset lapset, spitaaliset ja prostitoidut. Rohkeuden lisäksi näissä töissä punnittiin sisaren käsitys jakamattomasta ihmisarvosta.

Sisällöllisesti raskain osa teosta on diakonisojen työn kuvaus sota-aikoina: kansalaissodassa, punaisten vankileirillä sekä talvi- ja jatkosodassa. Kirjoittajan kysymys nuorten naisten jaksamisesta ilman traumojen purkua on todella aiheellinen.

Kirjan runsaan kuvituksen on asiantuntemuksella valinnut intendentti **Jaana af Hällström** Diakonissalaitokselta.

Eeva Hurskainen

Kiertelystä kohtaamiseen

Ihmisellä on ollut taipumus väistellä ikäviä tosiasioita alkumetreiltä asti. En minä vaan se toinen, kitisivät sekä Aadam että Eeva ja sama kaiku soi meissä. Veljeni asiat eivät varsinaisesti kuulu minulle, totesi murhaaha-Kain eikä Pietarikaan tuntenut Jeesusta enää siinä vaiheessa, kun tähtihetket olivat takana ja ystävytyteen alkoi liittyä riskejä.

Niin kauan kuin puhutaan asian ohi tai vaihdetaan kokonaan puheenaihetta, hankala juttu jää virtahevoksi olohuoneen maton alle. Tai työhuoneen, sitäkin tapahtuu. Valtava möykky haittaa ja hiertää arkea, mutta siihen ei haluta tai uskalleta puuttua. Helpompaa on, etten tiedä mitään, ettei kuulu mulle.

Nasaretilainen ei väistellyt, vaan katsoi kohti. ”Totta puhuit: ei sinulla ole miestä”, hän sanoi kaivolla naiselle, joka ei asunut oman miehensä kanssa vaan oli jälleen uudessa suhteessa. ”Te tekopyhät”, hän puuskahti miehille, jotka keksivät tapoja noudattaa Jumalan lakia niin, ettei tarvinnut toimia sen mukaan. Jeesus ei leperrellyt, ei antanut möykyille kasvutiilaa, vaan paljasti ja puhkaisi ne.

Elämää ei voi sanoittaa toisen puolesta, mutta häntä voi auttaa löytämään sanoja, jotka ovat väistelemättömiä, tosia. Jotta ei lähtisi mukaan kenenkään kierteleleikkeihin, täytyy olla valmis kohtaamaan valheet myös itsessään: Miellyttäminen ei ole toisen auttamista, rakkauteen kuuluu rehellisyys. Hujajanoilla ja silmien sulkemisella voi kenties saavuttaa suosiota, mutta hintana saattaa olla oma ja toisen elämä.

Myöskään armo ei katso ohi, se tulee aivan kohti, osuu ytimeen. Juuri siihen, mihin sattuu eniten. Armo on äärimmäisen totuudellista: Se näkee kaikkien syvimmän tarpeen. Mihin muualla se muka menisi kuin sinne, missä sitä kipeimmin kaivataan? Eiväthän terveet tarvitse parantajaa, Häntä odottavat vain sairaat.

On virheellistä väittää, että armo sanoo: ei se mitään. Pikemminkin se sanoo: sinun puolestasi. Sinun puolestasi annettu ja vuodatettu, sinun puolestasi kannettu ja maksettu.

Kyllä se mitään ja juuri siksi Jeesus ottaa asian hoitaakseen.

Hanna-Kaisa Hartala

Marjut Hentunen